

92-6  
41

# AIRĒŠANA

LATVIJĀ





L 92-6  
41

dulel. L  
7A

Konkoleksemplārs



**LATVIJAS  
AIRĒŠANAS  
FEDERĀCIJA**

LV1001 RĪGA  
TĒRBATAS IELA 76



**LATVIJAS  
SPORTA MUZEJS**

LV1050 RĪGA  
AIKSNĀJA IELA 9

Andris FRĪDE, Vitolds BARKĀNS

# AIRĒŠANA LATVIJĀ

*Vēsturisks apskats*

Rīga 1992

LATVIJAS VALSTS  
BIBLIOTEKA

92 21.993

0304052202

Šajā apskatā, kurš tapis Latvijas Airēšanas federācijas un Latvijas Sporta muzeja sadarbības rezultātā, ir mēģināts hronoloģiskā secībā izsekot mūsu airēšanas sporta vēsturei no tās pirmsākumiem līdz mūsu dienām. Pētījumā izmantoti LR Vēstures arhīva (*fonds Nr. 1799*) materiāli, airēšanas sportam veltītās publikācijas Latvijas presē un laikabiedru atmiņas.

Ziņas par airēšanas sportu Latvijā atrodamas jau pagājušā gadsimta vidū. 1872. gada 1. oktobrī (*pēc vecā stila*), apvienojoties vairākiem airētāju pulciņiem, dibināts Rīgas Airētāju klubs, tādēļ šis datums uzskatāms par svarīgu atskaites punktu Latvijas airēšanas vēsturē. 1885. gadā Liepājā dibināts Zēģelēšanas un airētāju klubs «Nord» un 1890. gadā — Jelgavas Airētāju klubs; tomēr Latvijas airēšanas sporta centrs veidojās pie Rīgas Airētāju kluba. Līdz pirmajam pasaules karam klubs regulāri rīkoja atklātās meistarsacīkstes, dibināja tradicionālo Rīgas kausa (*Rīga-Pokal*) izcīņu un organizēja vairāk kā 30 starptautiskas regates.

Atsākot savu darbību neatkarīgās Latvijas laikā, airēšanas sporta organizācijas 1924. gadā dibināja Latvijas Airētāju savienību, kurai izdevās apvienot savienības biedrus, kā arī uzturēt draudzīgas attiecības ar ārzemju sporta organizācijām. Starptautiskajās regatēs Lielupē pie Bulduriem izcīnīja arī Valsts Prezidenta dāvēto «Balijas jūras kausu». Latvijas Airētāju savienība gatavojās kļūt par Starptautiskās Airēšanas federācijas (*FISA*) dalībnieci un startēt 1940. gada Helsinku Olimpiskajās spēlēs, tomēr otrais pasaules karš izjauca airēšanas sporta dabisko attīstību Latvijā.

1940. gada vasarā reizē ar valstisko neatkarību Latvija zaudēja arī savu patstāvību sportā. Tomēr PSRS izlases komandu saslāvā mūsu airētāji vairākkārt kļuva par olimpisko spēļu laureātiem, pasaules un Eiropas meistariem. Latvijas airētāji olimpiskajās spēlēs guva 6 sudraba medaļas; pasaules meistarsacīkstēs — 5 zelta, 14 sudraba un 7 bronzas; Eiropas meistarsacīkstēs — 7 zelta, 2 sudraba un 1 bronzas medaļu. Pēc otrā pasaules kara līdz pat piecdesmitajiem gadiem Latvijā ar airēšanu nodarbījās tikai divas sporta biedrības Rīgā. Vēlāk savu darbību uzsāka divas bāzes Jūrmalā, viena Jelgavā un pēdējos gados viena arī Daugavpilī.

1990. gadā Rīgā, Daugavā pie Lucavsalas uzsākta airēšanas kanāla būve. Ir cerības, ka tā ar laiku varētu kļūt par ievērojamu starptautisko regašu norises vietu.

1991. gada 20. septembrī līdz ar Latvijas uzņemšanu FISA ir aizsācies jauns posms mūsu airēšanas sportā.

Mākslinieks Māris Dāle

Fotogrāfijas un fotoreprodukcijas Vilis Ivanovskis, Arturs Vīksna  
Izmantoti Latvijas Sporta muzeja fondu materiāli

# A

irēšanas



sporta pirmsākumi Latvijā mēklējami pagājušā gadsimta vidū, kad Rīgā izveidojās vairāki baltvācu airētāju pulciņi jeb airēšanas draugu kopas. Nozīmīgākais no tiem Latvijas airēšanas vēsturē bija Rīgas Airētāju klubs (*Rigaer Ruder Club*) — ir ziņas, ka pulciņš ar šādu nosaukumu Rīgā darbojies jau 1852. gadā. Avīzē «*Rigasche Zeitung*» 1857. gadā pirmo reizi Latvijas periodikā publicēts raksts, kurā airēšana apskatīta kā sporta veids. Pirmās lielākās sacensības starp airēšanas draugu kopām Rīgā notikušas 1857. gadā, un to dalībnieki sacentušies četrās pārcēlāju laivās.

Vēsturisku priekšstatu par to, kā airēšana Latvijā no atpūtas un izpriecības kļuva par sporta veidu, var rast avīzes rakstā (*Rigasche Zeitung*, 1907, 3. I, Beilage — *Sport*, Nr. 2, 6.—8. lpp.) «Airēšanas sports Rīgā 1852—1872»:

«Apāji 50 gadi ir pagājuši, kopš pirmo reizi Baltijas presē varēja kaut ko izlasīt par airēšanas sportu Baltijā. Tas bija mūsu «*Rigasche Zeitung*», kurš savā 1857. gada 7. septembra pielikumā ievietoja rakstu «Jaunās airētāju biedrības Rīgā». Tolaik vēl zēla krinolīni, un kā rakstīja: «bez instrumentālās mūzikas, dziesmām un citiem uzjautrinā-

jumiem, kuri rādīja ielīksmojošas dzīves ainas, laivu braukšana nebija iedomājama». Vēl pieminēsim «jaunās dāmas ar mundrajām rokām», kuras iepriecināja ar to, ka pašas saviem spēkiem «gan ar mazām, gan lielām laivām izveicīgi pārairēja lielus attālumus kā pa spīdošajiem ūdens spoguļiem, tā arī pa viltīgajām straumēm».

Šie īsie avīzraksta citāti sniedz dzīvu priekšstatu par to, kā tolaik izprata airēšanas sportu. Tas bija plašs daudzpusīgu izpriecu klāsts, kurš iederējās pie «lieliskajiem pilsonības labākās daļas līksmības jaukumiem svētdienas pēcpusdienu omulībā».

No šiem laikiem uz neatgriešanos aizgājis pusgadsimts. Arī no ūdenssporta zudis daudz, arī tas, kas mums šķitīs komisks. Mūsu uzticamajā dzimtajā zemē viss pamazām gāja savu ceļu. Tomēr 50 gadi ir ievērojams laika posms, tajā beidzot vajadzēja rasties jauniem, spēcīgiem pušiem. Bet darbos viss ir iznācis savādāk, daudz savādāk... Mūsu labās, īstās pilsoņu ģimenes pret airēšanas sportu izturas arvien vēl kā pirms 50 gadiem. Cita dzimta, kura nekopj ģimenes tradīcijas un sevī neglabā daiļā airēšanas sporta tradīcijas, sagrābusi šo sportu un to cenšas pacelt tais augstumos, kurus airēšana šobrīd ieņem Rietumeiropā. Šāds darbs, kuram nav nozīmīgs plašāks intereseņu atbalsts, var dot sasniegumus, tikai pateicoties šaurai airēšanas draugu apvienībai. Tajā airētāji savstarpēji rosīgi apmainās pieredzē. Šajā kopīgās darbošanās sakarā 1872. gadā tika nodibināts «Rīgas Airētāju klubs». Tomēr šis gads nebūt nenozīmē airēša-

nas sporta aizsākumus Rīgā; nē, tas ir svarīgs jau sasniegtā rezultāts. Šī dibināšana ir 20 gadus ilga, bieži arī savam galam tuva, tomēr izdzīvojuša Rīgas airēšanas sporta dzīves perioda auglis.

Ap 1852. gadu, lai nodotos ūdenssportam nopietnāk kā līdz tam, pulciņā apvienojās četri kungi. Tie bija — Kārlis Jansens (*Jansen*), Ed. Zalemans (*Salemann*), Nik. fon Šopfs (*Schöpff*) un Teodors Lēbers (*Loeber*). Pirmie trīs lietoja vieglu Londonā būvētu četrvietīgu laivu, kuras garums bija 37' un platums 39' (*šeit oriģinālā ieviesusies kļūda; laiva bijusi 8 m gara un 1,2 m plata, aut.*). Šī laiva piederēja tirgotājam A. Hillem (*Hill*). Lēbera kungs vairāk bija pievērsies zēģelēšanas sportam, viņš brauca ar lielu pārcēlāju laivu, kuru tam neierobežotai lietošanai nodeva viņa foreizējais šefs Antons Fajens (*Vajen*). A. Fajena īpašumā, kā zināms, atradās visas pārcēlāju laivas un pirmie trīs tvaikoņi, kas uzturēja satiksmi starp pilsētu un Āgenskalnu.

Pieminētajiem četriem kungiem 1854. gadā piebiedrojās A. Krēgers (*Kröger*), vēlāk Roberts Bīrihs (*Bierich*), Matias Portens (*Poorten*), Nik. Klatco (*Klatzo*), arhitekts Heinrihs Šēls (*Scheel*) un grāmatu tirgotājs Bēre (*Behre*). Hilles kunga laivu, tāpat kā iepriekš, lietoja Janseņa, Šopfa un Zalemaņa kungi. Pārējiem airēšanas draugiem vajadzēja samierināties ar loču laivām. Tas kļuva par iemeslu A. Fajena kunga priekšlikumam pasūtīt jaunu airēšanas laivu pie tolaik visplašāk cildinātā laivu būvētāja Fr. Līrsena (*Lürssen*) Aumundes Fēģezakē (*Aumund-*

*Vege sack*). Pasūtījumu sava Hamburgas apmeklējuma laikā kārtoja personīgi H. Šēla kungs. Jaunā laiva ieguva vārdu «Fēniks», tā bija apgādāta ar «latīņu» burām un atradās T. Lēbera kunga rīcībā. Pie šaurākā «Fēniksa» airētāju loka piederēja N. Klatco un Heinriha fon Šīmana (*Schiemann*) kungi.

Otru airētāju loku veidoja Šopfa, Jansena, Zalemana, Krēgera un Bīrisa kungi, kuriem vēlāk pievienojās Todlebens (*Todleben*) un Šēla kungi. Arī šī grupa nolēma sev ārzemēs uzbūvēt vieglu sporta laivu, un tās izgatavošanu atkal uzticēja Līrsena kungam. Tāpat kā Hilles kunga laiva un «Fēniks», arī šī bija četru duļļu laiva. Tās garums bija 30 pēdas un plātums — 4 1/2 pēdas. Laiva ieguva nosaukumu «Humors». Izrādījās, ka «Humors» bija lēnāks par «Fēniku», kaut arī abu laivu ārējā masa bija vienāda. «Humora» lēno gaitu skaidroja ar pārmērīgi lielo pasažieru vietu skaitu, kura dēļ airēšanas soli bija iebūvēti pārāk tuvu viens otram.

Tā 1857. gadā Rīgā bija trīs tam laikam augstas klases sporta laivas: Hilles kunga laiva, «Fēniks» un «Humors». Ap katru no šīm laivām izveidojās savs airētāju pulciņš, kuri atšķīrās arī ar saviem airēšanas tērpiem: pirmā grupa deva priekšroku baltajai, otrā — sarkanajai, bet trešā — zilajai krāsai. «Rigische Zeitung» raksta autors atzīmēja, ka laivas ar saviem uzkrītoši un glīti gērbtajiem pasažieriem jau no tālienes piesaistīja skatītājus.

Kādreizējie Hamburgas Airētāju kluba biedri Todlebens un Šēls Rīgā ieviesa Hamburgā apgūto airēšanas tehniku un terminoloģiju.

Ar sevišķu pašreizējai Rīgas airēšanas sporta pionieri domāja par mūsu profesionālo pārcēlāju iesaistīšanu. Šim nolūkam bija paredzētas 1857. gada septembrī rīkotās sacensības. Regate bija paredzēta tikai pārcēlāju laivām. Balvām ielānots: pirmajai laiva — 10 rubļi un vimpelis, otrajai — 5 rubļi. Publiku vajadzēja ielīksmot mu-

zikanu kapelai un dziedātāju korim. Taču pārpratuma dēļ sacensību braucienā piedalījās tikai četras laivas un svētki notika vienu ar pusi stundas par agru. Kapela un koris izpalika. Tikai viena laiva ar ragu mūzikas kvartetu palīdzēja uzlabot omu. Tā pirmās sacīkstes beidzās ne tik līksmi kā varēja cerēt, tomēr palika cerības nākošos braucienus noorganizēt labāk.

Līdz 1869. gadam airēšanas draugu kopām nepievienojās citi biedri. Tikai 1869. gada vasarā ap angļu laivas īpašnieku apvienojās jauni airētāji un lika uzbūvēt divairējamu laivu, kura ieguva vārdu «Kondors». Šajā pašā gadā uzbūvēja lielu laivu māju (*Bootsbaus*) ar divām iebrauktuvmēm. Abas Līrsena būvētās laivas to īpašnieki nepavisam nebija labi lietojuši, tāpēc airētāji varēja izmantot tikai kādreizējo Hilles kunga laivu un «Kondoru».

1871. gada vasarā «Fēniks» sev ieguva jaunu īpašnieku un airētāji sev jaunu kolēģi — Kārli Rudlofu (*Rudloff*), kurš turpmāk nodarbojās ar Rīgas Airētāju kluba formālo dibināšanu un līdz 1882. gadam izpildīja tā vadītāja amatu. Rudlofa kungs visas savas intereses veltīja Rīgas Airētāju klubam un airēšanas sportam vispār.

1872. gada 22. aprīlī airētāji nolēma dibināt savu klubu un 1. oktobrī notika ģenerālā dibināšanas sapulce. Šī diena patiesībā bija arī Rīgas Airētāju kluba dibināšanas diena. Hronika nosauc tā laika airēšanas draugus, respektīvi Rīgas Airētāju kluba dibinātājus: Roberts Bīrihs, Aleksandrs Freijs, Johanness Hausmans (*Hausmann*), Kārlis B. Dorands (*Dohrand*), Emīls Meijens (*Meyenn*), Erhards V. Grats (*Gratz*), Konstantīns Bloks (*Block*), Gustavs fon Zengbušs (*Sengbusch*), Augusts Palkovskis (*Palkowsky*), Kārlis Šreitmans (*Schreitmann*), Aleksandrs Peltcers (*Peltzer*), Kārlis Rudlofs, M. Heinrihs Kimmels, Mihaels Hills (*Hill*), Toms K. Brauns (*Brown*), Vilhelms Šturcs (*Sturtz*) un Džons Barts (*John Barth*).

**Un nu sākās airēšanas sporta**

zelta laiki... O, nē: arvien vēl atkal vecā jezga. Iet viss kalnā, drīz atkal — juheidī — no kalna lejup. Šeit neveiksme, tur nelaime! Šeit ar izkapti parādās vecā negausība, tur kāds gaužas, un arī laiks visu sagrauž ar savu zobu. Tomēr arvien atrodas vīri, kuri īstajā laikā atceras Rīgas Airētāju kluba devīzi:

«Galvu virs ūdens!» («*Kopf über Wasser!*»)

Klubs visās grūtībās un nelaimēs ir sakausējis sevišķi stipru sugu. Šī stiprā suga, kā to māca biedrības vēsture, bija svētīga sporta attīstībai. Buša tēva (*t. i. dzejnieks V. Bušs «Maksis un Morics» autors, aut.*) vecie vārdi arvien atbilst airētājiem, tie jālieto arī šoreiz:

«Katrs domās: beigts kas beigts!  
Bet tas vēl nebūt nav beigts.»  
teikts.»»

T  
ā airēšanas



sporta attīstības gaitā airēšanas entuziastiem Latvijā radās nepieciešamība apvienoties organizācijā, kurai būtu juridiskas personas statuss. Tāpēc 1872. gada 22. aprīlī airētāju pulciņu pārstāvji nolēma dibināt biedrību, paraugam izmantojot Hamburgas Airētāju kluba organizatorisko struktūru. 1872. gada 1. oktobrī (*pēc vecā stila*) notika Rīgas Airētāju kluba (RAK) dibināšanas sapulce un valdes vēlēšanas. Kaufgan kluba pirmsākumi rodami

jau pagājušā gadsimta vidū, un statūti oficiāli apstiprināti 1880. gadā, par RAK dibināšanas datumu tika pasludināts 1872. gada 1. oktobris. Pienācīgi novērtējot RAK ieguldījumu airēšanas sporta attīstībā un veicināšanā, 1872. gads uzskatāms par svarīgāko atskaites punktu mūsu airēšanas vēsturē. Rīgas Airētāju klubs līdz 1924. gada novembrim — Latvijas Airētāju savienības dibināšanai — organizējis vairāk kā 30 starptautiskas regates, kurās, izmantojot RAK laivas un bāzes regulāriem treniņiem kvalificētu RAK instruktoru vadībā, piedalījās arī daudzu citu Latvijas biedrību sportisti.

Pirmais Latvijas Olimpiskās komitejas priekšsēdis Jānis Dikmanis savā grāmatā «60 sporta gadi» rakstīja: «Mūs, latviešus, var sevišķi interesēt, ka 1872. gadā notika vēsturiskais Rīgas laivinieku starts Maskavā. Tur togad bija pasaules mēroga izstāde un viena no atrakcijām, teikt pievilcībām, arī sacīkstes airēšanā. Latvieši savā pirmajā debijā atklātībā Krievijā guva vairākas uzvaras un vispārēju ievērību. Liels pagodinājums tā laika apstākļos mūsu laiviniekiem bija atzinība, ko izteica izstādes, tamlīdz airēšanas sacīkšu protektors lielkņazs. Savā uzslavā viņš minēja mūsu airētājus kā — latviešus!» Vilis Čika un Gunārs Gubiņš šai sakarā «Latvijas sporta vēsturē» rakstīja: «Sacīkšu protektors Krievijas lielkņazs pēc tam izdeva proklamāciju, kurā cildināja rīdziniekus par viņu panākumiem (. . .). Patiesības labad tomēr jāsaka, ka ļoti apšaubāmi, vai starp šiem airētājiem būtu bijuši daudz latviešu tautību pārstāvju. Vairākticams, ka šī uzslava pienācās Rīgas vāciešiem.» Bet vēlākajās Rīgas Airētāju kluba protokolu grāmatās starp kluba aktīvajiem biedriem tomēr atrodami tādi airētāji kā K. Namnieks, K. Briede, I. Skulte u. c.

Airēšanas federācijas viceprezidenta B. Jurēna arhīvā par airēšanas sacīkstēm Maskavā glabājas izraksts no A. Deglava romāna «Rīga» I daļas XXV nodaļas:

«Caur Latviešu biedrības vadītāju latvieši ar 167 priekšmetiem piedalījās Maskavā pie 1872. gadā noturētās politehniskās izstādes. Biedrība tur ieguva pašu augstāko godalgu, goda diplomu, citi latviešu izstādītāji 4 zelta medaļas, 1 mazu un 4 lielus sudraba medaļas, 5 bronzas medaļas un visi citi pateicības rakstus. Pats priekšnieks (*J. Baumanis, aut.*) ar dažiem biedriem enkurniekiem ienesa biedrībai laurus kā krietnākie ūdens braucēji Krievijā iršanas cīņā. Par šo gadījumu kronikas raksta sekojoši:

«Iršānās jeb airošanās notika zem lielfirsta Konstantina Nikolajeviča virspārskata uz Maskavas upes pie Studeņec, pretim Maskavas «jahtklubai». Spēkošanās bija ar visai slaikām jahtklubas laivām. Pirmā spēkošanās notika tā, ka katrā laivā viens airotājs un otrs pie stūra (stūres). Arhitekts Baumanis sēdēja airēs un enkurnieks Tošs pie stūra. Baumanis no lielfirsta Konstantina Nikolajeviča dabūja par goda algu smalku kastīti ar sudraba cigāru un špicku dozi. Otra spēkošanās bija starp diviem airētājiem un stūrmani katrā laivā. Te nu arī airēs sēdēja enkurnieki Štrauchs un Tošs un arhitekts Baumanis pie stūra. Atkal vinnēja — un par godalgu viens dārgs pulkstenis tiem tika pasniegts, kas tagad stāv enkurnieku amata kantorī. Arī trešo reizi tie būtu vinnējuši, kur četri sēdēja airēs, kad par nelaimi viņiem laiva nebūtu uzskrējusi.»

1874. gadā notika pirmās oficiālās RAK airēšanas sacīkstes Daugavā. 1888. gadā blakus Āgenskalna kuģīšu piestātnē atklāja pirmo RAK bāzi — vienkāršu koka būvi, kurai blakus uz pāļiem uzcēla laivu šķūni. 1904. gadā RAK mītne ugunsgrēkā gāja bojā un drīz vien Rīgas Airētāju klubs pārcēlās uz telpām Balsta dambī 1. Ik gadus notika RAK četrinieku sacīkstes 18 verstu distancē. 1906. gadā šo sacensību uzvarētāju rezultāts bijis 1 st. 45 min. 52 sek. Kā liecina izraksts no 1911. gada «Viskrievijas Airēšanas biedrī-

bas piemiņas lapas», tobrīd Rīgas Airētāju klubā bija 173 dalībnieki, no kuriem 56 — aktīvi, 91 — pasīvs, 18 biedri veicinātāji, bet 8 — goda biedri.

Pirmais pasaules karš airēšanas sporta attīstību Latvijā aizkavēja gandrīz uz desmit gadiem. Juku laikos gāja bojā vai tālu pasaulē izklīda daudzi airēšanas sporta entuziasti un organizētāji, smagi cieta bez aprūpes atstātās laivas. Visu Latvijas sportistu kopējās interesēs bija atjaunot kara gados zudušo. Aktuāla kļuva vajadzība dibināt kopīgu organizāciju, kas spētu vadīt un vajadzības brīdī aizstāvēt Latvijas sporta biedrību intereses. 1922. gada 23. aprīlī biedrību un klubu delegāti 2. Sporta apspriedē dibināja Latvijas Sporta organizāciju apvienību (LSOA) un tās valdē ievēlēja Rīgas Airētāju kluba pārstāvi Hugo Grotkiju (*Grottky*). Pateicoties H. Grotkija veiktajam darbam, Latvijas 3. Vispārējo sporta svētku programmā 1923. gada augustā tika iekļauta arī airēšana. Vieniniekā uzvarēja K. Graupners (RAK), duļļu četriniekā un pusmagajā četriniekā RAK, junioru četriniekā Jelgavas Airētāju klubs (JAK).

1923.—1924. gadā RAK atsāka starptautisko regašu rīkošanu, kā arī jau kopš 1909. gada par tradīciju kļuvošo «Rīgas kausa» («*Rīga-Pokal*») izcīņu četriniekā ar stūrmani.

Jāatzīmē, ka airēšanas sports Latvijā līdz pat trīsdesmito gadu sākumam bija vāciski orientēts. Pat oficiālie LAS apkārtraksti pirmo reizi latviešu valodā tika dublēti tikai 1932. gadā.

Tuvāku ieskatu neatkarīgās Latvijas airēšanas pirmsākumos sniedz Latvijas Airētāju savienības (LAS) ziņojums. Tas sagatavots 1928. gada beigās, kad tika pieņemts lēmums iestāties Starptautiskajā Airēšanas federācijā:

«Neraugoties uz to, ka airēšanas sports pie mums organizējies salīdzinoši agri, jau kopš 1872. gada, tomēr Latvijā tas vēl līdz šim nav ieguvis to popularitāti, kāda tam piemīt Vakarēiropā, sevišķi Anglijā un Vācijā. 1918. gadā Latvijas dibināšanas laikā pie

mums pastāvēja tikai trīs airēšanas biedrības:

— 1872. gadā dibinātais **Rīgas Airētāju klubs**, kura mītne atradās Balasta dambī 1, Irētās telpās. Tam pieder divi laivu šķūņi — viens Rīgā Balasta dambī, otrs Bulduros. Laivas Rīgas Airētāju klubam caurmērā labas, tomēr nepietiekošas aptuveni 300 biedru vajadzībām.

— 1885. gadā dibinātais **Liepājas Zēģelēšanas un airētāju klubs «Nord»**. Šī biedrība pēdējos gados arvien mazāk nodarbojas ar airēšanu, laivas novecojušas un guļ neizmantotas kluba laivu šķūnī.

— 1890. gadā dibinātais **Jelgavas Airētāju klubs**, kuram pieder pašam savas telpas un laivu šķūnis pie Driksas upes Jelgavā. Šī airētāju biedrība pasaules karā cietusi vissmagāk un daudz zaudējusi no sava laivu inventāra, bet, pateicoties kluba biedru mērķtiecīgam entuziasmam un sportošanas priekam, tā īpašumā atkal atrodas kaut arī mazāk, tomēr labas laivas.»



nētās airētāju biedrības 1924. gada novembrī izvirzīja delegātus un sasauca Latvijas Airētāju savienības dibināšanas sapulci. Līdz ar nodibināšanos, pateicoties tās priekšsēdim Hugo Grotkijam, LAS faktiski kļuva par LSOA balsstiesīgu biedru. Airētāju savienības statūti apstiprināti 1926. gada 10. martā, un šī pašā

gada 27. jūnijā tika noturēts pirmais kongress (Airētāju diena), kurā par LAS kandidātu kļuva Latvijas Sporta biedrība (LSB). 1926. gadā RAK starptautiskajā regatē «yole de mer» klasē uzvarēja LSB komanda — V. Liberts/A. Zemribo/A. Liepiņš/A. Volfs/stūrmanis Ž. Kocers. Latvijas Airētāju savienības nākošā Airētāju diena notika 1927. gada 10. aprīlī. Tanī par savienības dalībnieci uzņēma LSB, kurai piederēja Rīgas Airētāju kluba laivu šķūnī glabāta jauna, moderna laiva. Pirmā «kārtējā» Airētāju diena notika 1928. gada 15. aprīlī, jo 1926. gada 27. jūnijā LAS valde, ievērojot vēlo pirmās airēšanas sezonas uzsākšanu, nolēma to turpināt līdz 1928. gada pavasarim. Kārtējā airētāju dienā par LAS biedri uzņēma līdz šim kandidātos esošo korporāciju «Selonia». Arī šī biedrība 1928. gadā iegādājās jaunu laivu, kuru novietoja Rīgas Airētāju biedrības laivu šķūnī. Kā apliecinājumu tam, ka airēšanas sports Latvijā 1928. gadā sāka attīstīties daudz straujāk, jāmin fakts, ka studentu korporāciju «Talavia», «Lettonia» un «Letica» airētāji bija aktīvi Rīgas Airētāju kluba viesi.

Kā vienu no svarīgākajiem Latvijas Airētāju savienības pirmās sezonas (1926. gada 27. jūnijs — 1928. gada 15. aprīlis) veikumiem jāpiemin starptautiskās regates sarīkošana 1927. gada 24. jūlijā Lielupē. «Rīgas kausu» četriniekiem («Rīga Pokal») izcīnīja Karalauču airētāju klubs. Pirmo reizi tika izcīnīts A. Steinerta dāvētais kauss junioru četriniekiem, un to ieguva JAK. Pirmo reizi tika izcīnīta arī V. Veidemaņa — R. Zēberga ceļojošā balva iesācēju četriniekiem, kuru ieguva Tērbatas Airētāju klubs. Pērnavas Airētāju klubs izcīnīja uzvaru divnieku sacīkstēs. Tūlīt pēc starptautiskās regates notika divas sacīkstes četriniekiem starp Jelgavas un Rīgas Airētāju klubiem un starp korporāciju «Selonia», LSB un RAK. Abās starpklubu sacīkstēs uzvarēja Rīgas Airētāju klubs. Diemžēl, šīs sacīkstes LAS budžetā ienesa jūtamu zaudējumu vairāk kā 300 Ls apmērā.

Sakarā ar 4. Latvijas Sporta svētkiem, jeb kā toreiz tos dēvēja Latvijas Olimpiskajām spēlēm, 1927. gada 21. augustā Daugavā pie Ķīpsalas LAS sarīkoja Rīgas un Jelgavas Airētāju klubu sacīkstes — šoreiz uzvarēja JAK. Pēc tam notika sacensības starp LAS biedriem. «Yole de mer» klasē iesācējiem uzvarēja LSB sportisti A. Lukstiņš/E. Zēbergs/J. Ābels/J. Landorfs/st. A. Zemribo, četriniekiem iesācējiem uzvarēja RAK K. Holins/K. Šūberts/R. Ēdelmans/V. Deinharts/st. K. Grotkijs un duļļu četriniekiem — «Selonia» J. Krūmiņš/P. Reihmans/A. Bērziņš/V. Vanags/st. K. Kronbergs. Uzvarētājas biedrības saņēma LSOA diplomus, komandas — medaļas.

1928. gadā LAS valde konstatēja, «ka Latvijas Airētāju savienība kopš dibināšanas savā darbībā vadās pēc FISA (*Fédération Internationale des Sociétés d'Aviron*) noteikumiem, līdz ar to LAS uzņemšanai par dalībnieci šajā starptautiskajā savienībā šķēršļi nevarētu rasties. Latvijas Airētāju savienības rīcībā starp Priedaini un Bulduriem regašu sarīkošanai ir viena no skaistākajām un piemērotākajām sacensību vietām Eiropā. Šeit Lielupi no vēja pasargā mežiem apauguši krasti, straume ļoti niecīga, un vairāk kā 2000 metru garumā tā tek gluži taisnā virzienā. Tā kā attālumam starp laivām starptautiskās sacīkstēs pēc noteikumiem jābūt 15 metriem, tad šajā upes posmā vienlaicīgi var startēt astoņas un pat vairāk laivas. Ja savienības rīcībā būtu attiecīgie līdzekļi, nepieciešamie laivu šķūņi, dzīvokļi vai viesnīcas airētājiem, kā arī pietiekošs sacensību inventārs (jo Vakareiropas airētāju biedrībām viņu pašu laivu transports būtu pārāk dārgs un riskants), tad Lielupe, pateicoties savām dabas dotajām ideālajām īpašībām, kļūtu par ievērojamu starptautisko regašu norises vietu.»

1928. gada 27. jūlijā LAS Lielupē organizēja 2. starptautisko regāti. «Rīgas kausu» četriniekiem izcīnīja Karalauču Airētāju klubs, šī kluba pārstāvji uzvarēja arī junioru četrinieku sacensī-

bās. Rīgas Airētāju kluba pārstāvji uzvarēja iesācēju četriniekos un starpklubu sacensībā duļļu četriniekos. LSB kā vienmēr palika nepārspēta četrinieku sacīkstē «yole de mer» klasē, kurā pirmo reizi izcīnīja A. Stankes ziedoto ceļojošo balvu. Starptautiskajā regatē bez uzvarām palika tikai Tērbatas airētāju klubs un «Selonia».

Pēc 1928. gada sezonas LAS pirmo reizi sakārtoja tā saucamo Latvijas airētāju «ranglisti» pa laivu klasēm, kurā uzrādīja savienības biedru uzvaras un sportisko izaugsmi.

1929. gada starptautiskajā regatē lielus panākumus guva LSB airētāji, kas bez jau ierastās uzvaras «yole de mer» klasē O. Kihno/E. Kalniņš/B. Dekšenieks/A. Konstants/st. O. Zariņš, bija pirmie arī duļļu laivu četriniekos. Šajā gadā airēšanas sporta popularitāte Latvijā pieauga (LAS atskaitēs minēts, ka 3. starptautisko regāti apmeklējuši ap 2000 skatītāju), tomēr radās arī zināmas organizatoriskas grūtības. LAS, kā arī airēšanas biedrību statūtiem bija nepieciešamas korekcijas un pat zināma pārstrāde, lai tie atbilstu FISA noteikumiem. Airēšanas biedrības ļoti nekārtīgi iesniedza LAS valdei atskaites par sacīkstēm, biedru sarakstus, budžeta projektus. Kārtējā Airētāju dienā tika konstatēts, ka talantīgu sportistu Latvijā ir daudz, bet atsevišķās sporta biedrībās trūkstot talantīgu organizētāju.

1929. gadā Rīgā dibinājās divas jaunas airētāju biedrības — «Neptun» (priekšsēdis Kārlis Rozenbergs) ar bāzi Andrejostā pie pilsētas kanāla un Rīgas Dāmu airētāju biedrība — «Rigaer Damen Ruder Verein» (priekšsēde A. Hartmane). Abu biedrību dibināšanās mērķi bija diezgan līdzīgi. Rīgas Dāmu airēšanas biedrībai: «Dot sievietēm un jaunām iespēju nodarboties ar airu sportu, lai tādā kārtā stiprinātu savu miesu un, kustoties brīvā gaisā, atpūstos pēc dienas darba. Šī mērķa sasniegšanai sarīkot izpriecu un sacīkšu braucienus, peldēšanas un citus vingrinājumus, kā arī stila airēšanas

sacīkstes, ievērojot pastāvošos likumus.» Airētāju biedrībai «Neptun»: «Veicinot airu sportu, biedrība grib stiprināt savu biedru veselību, attīstot gribas spēku, veiklību, izturību un miesas spēku, un tādā kārtā līdzdarboties Latvijas iedzīvotāju fiziskā un psihiskā stiprināšanā».

1930. gadā Latvijas Airētāju savienības darbībā notika vērā ņemamas izmaiņas. No savienības izstājās Liepājas Jahtklubs «Nord». Airētāju dienā tika lemts par korporāciju «Selonia» un «Lettonia» izslēgšanu no savienības, jo tās neiesniedza LAS valdei savus statūtus, dalībnieku sarakstus un darbības atskaites. Kā balsstiesīgie biedri savienībā darbojās RAK, JAK, LSB un «Neptun». Kā kandidāti bez balsstiesībām savienībā ietilpa Rīgas Dāmu airētāju biedrība (RDAB), Universitātes sports (US) un studentu korporācija «Talavia». Pēc 1926. gada 10. martā pieņemtajiem statūtiem LAS organizatorisko darbu pienācās veikt visām LAS biedrībām — dalībniecēm pēc kārtas katrai vienu sezonu. Tā līdz 1928. gadam regates organizēja RAK, 1929. gadā šo darbu vajadzēja veikt LSB un 1930. gadā — JAK. Taču patiesībā regašu komisiju vadīja RAK pārstāvis V. Strik-Strikfelds, un Rīgas Airētāju klubs arī šoreiz piekrita veikt organizatorisko darbu ar noteikumu, ka turpmāk sacīkstes vadīs uz trim gadiem vēlētā regašu komisija. Šādas izmaiņas LAS statūtos pieņēma 1931. gada 23. martā.

LAS 4. starptautiskā regate notika 1930. gada 27. jūlijā Lielupē. Sacensībās bez sešām vietējām biedrībām (RAK, JAK, LSB, «Neptun», US, «Talavia») piedalījās arī trīs ārzemju klubi («Germania» no Karalaučiem, Airētāju klubi no Insterburgas un Tērbatas). RAK airētāji guva uzvaras junioru četrinieka un iesācēju četrinieka, «Neptun» — «yole de mer» klasē junioriem un iesācējiem, US — duļļu četrinieka Oļģerts Neimers/Jānis Apsolons/Emīls Kuga/Jānis Tiltiņš/st. Teodors Volframs, Tērbatas Airētāju klubs — vieninieka, «Germania» — četrinieka un astoņnieka.

Uz šo starptautisko regāti tika pārdotas 975 biļetes un pirmo reizi Latvijas Airētāju savienības vēsturē sacīkstes tās organizētājiem atnesa arī ienākumus.

Tomēr 1930. gada airēšanas sezona savā ziņā bija ļoti pret-runīga. Jelgavā dibinājās Zemgales Airētāju klubs, kas sākotnēji esot mēģinājis uzņemties LAS funkcijas Zemgalē, tādējādi radīdams zināmu konfliktsituāciju. Latvijas airētāju biedrības organizēja sacensības tikai saviem dalībniekiem. Izņēmums bija «Neptun», kas 31. augustā sarīkoja īpašu eksterno rudens regāti Daugavā pie Ķīpsalas. Bet LAS valde sezonas noslēgumā konstatēja sekojošo: «Tie, kas saskaras ar airēšanas sportu, var pateikt, ka tas attīstās lēnām, bet pastāvīgi. Veco airētāju biedrību pozīcijas ir stipras un tās savus uzdevumus veic pilnīgi. Jaundibinātās biedrības («Neptun» un RDAB) attīsta aktīvu darbību. Liepājas «Nord» pēc gara pārtraukuma atkal sāk airēt. Dažādas provinces sporta biedrības (Ventspils «Spars», Jelgavas «Motors» u. c.) nopietni nolēmušas nodarboties arī ar airēšanu. Arī mūsu augstskolu studenti arvien vairāk pievēršas airēšanai.»

1931. gada 2. augustā Lielupē LAS noturēja 5. starptautisko regāti, kurā kā ārzemju viesi piedalījās divi klubi no Karalaučiem un Pērnavas Airētāju klubs. No Latvijas pārstāvjiem uzvaras guva RAK — «yole de mer» klasē iesācējiem un duļļu četrinieka, «Neptun» — junioru četrinieka, US — iesācēju četrinieka, JAK — četrinieka. Bez uzvarām šajā regatē palika korporācijas «Selonia» sportisti. Sezonas nobeigumā «Selonia» iegādājās vēl vienu «yole de mer» klases laivu. Par treniņiem jaunajā laivā Viļa Čikas grāmatā «Prezidiju konventa sports» stāstīja Jānis Muižnieks:

«Drusku paairējām 1931. gadā, bet īstie ziedu laiki sākās nākamajā vasarā. Varbūt tam pamatā bija oldermaņa Ērika Baltgaiļa sportiskā ievirze, vai arī tas notika sakarā ar latviešu jaunatnes vispārējo intereses palielināšanos par sporta lietām. Mums iz-

veidojās ļoti disciplinēta un apņēmīga vienība, kurā airēja J. Muižnieks, V. Lazdiņš, A. Vītols, A. Rikards, bet stūrēja S. Natoka. Norunājām dzīvot ļoti kārtīgi, agri iet gulēt, pārmērīgi neēst un «neskatīties arī pāri žogam». Trenēties sākām jau maija vidū gandrīz katru dienu, svētdienas ieskaitot, R. Švarca (RAK) vadībā. Parastais brauciens bija apkārt Ķīpsalai — pa Āgenskalna līci, Āzeni, līdz Cementa fabrikai un atkal atpakaļ pa Daugavu uz Balastdambi, kopā 6,3 km. Bieži airējām līdz Vecmīlgrāvim vai Baltajai baznīcai, 9 un pat vairāk kilometru, dažreiz izbraucot arī cauri Rīgai pa pilsētas kanāli, kā teikt, reprezentācijas nolūkos.

Tūlīt pēc Jāņiem devāmies uz Priedaini, t. i., pa Daugavu gar Bolderāju un tālāk uz augšu pa Lielupi, 25 km. Viegli iedomāties, kā tas pēc tam iedarbojās uz mūsu sēdētspējām. Nākamās trīs dienas nevarējām uz krēslu pat paskatīties.»

1931. gadā tika oficiāli apstiprināts LAS standarts un emblēma, tomēr, sakarā ar lielajām izmaksām, tā izgatavošanu vairākkārtīgi atlika. 25. oktobrī notika ārkārtas Airētāju diena, kurā apstiprināja izmaiņas un papildinājumus statūtos. Apstiprināja noteikumus par skolēnu un studentu piedalīšanos LAS pasākumos, sacīkšu noteikumus, kā arī sadarbības līgumus ar Vācijas un Igaunijas Airēšanas savienībām. Tas ievērojami sekmēja tālāku airēšanas attīstību Latvijā. Dažās Rīgas skolās kļuva par labu tradīciju audzēkņiem noturēt airēšanas stundas pilsētas kanālā.

1932. gadā Rīgas Dāmu airētāju biedrība izstājās no Vācu Dāmu airētāju savienības un kļuva par balsstiesīgu LAS dalībnieci. Bez balsstiesībām LAS darbojās Tērbatas un Pērnavas Airētāju klubi un korporācijas «Selonia» un «Lettonia» — saskaņā ar noteikumiem par studentu organizācijām. Sezonas vidū mira viens no Latvijas Airētāju savienības dibinātājiem Hugo Grofkijs. Pēc LAS valdes vēlēšanām viņš kļuva par pirmo savienības priekšsēdi un vadīja Airēšanas

savienību līdz tās sestajam darbības gadam.

1932. gada 3. jūlijā Lielupē tika sarīkota LAS internā regate. RAK sportisti uzvarēja četriniekā, «Selonia» — «yole de mer» klasē iesācējiem J. Muižnieks/V. Lazdiņš/A. Vītols/A. Rikards/st. S. Natoka, JAK — četriniekā iesācējiem, US — junioru četriniekā. Vēl notika sacensības duļļu četriniekiem un astoņniekiem starp Rīgas Airētāju kluba komandām, jo citu biedrību pieteikumi šīm sacensībām nebija. Tanī pašā dienā, kā turpinājums savienības regatei notika eksternā Rīgas Dāmu airētāju biedrības regate, kurā vienās sacīkstēs 1000 metru distancē uz laiku sacentās trīs RDAB četrinieku komandas. Uzvarēja E. Skultes kundzes stūrētais četrinieks.

1932. gada 31. jūlijā saskaņā ar Airētāju dienas lēmumu par godu savas dibināšanas 60. gadadienai Rīgas Airētāju klubs sarīkoja starptautisku regati. Piedalījās RAK, LSB, US, «Neptun», «Selonia» un «Lettonia». Startēja viesi no «Germania» un Akadēmiskā airētāju biedrība «Alania» no Karalaučiem, Tērbatas un Pērnavas Airētāju klubi un pirmo reizi Lietuvas Jahtkluba airētāji. Piecas uzvaras guva RAK — duļļu četriniekā R. Ēdelmans/E. Pantels/V. Strik-Strikfelds/N. Zeidels/ st. V. Grisers, «yole de mer» klasē iesācējiem, iesācēju vieniniekā, «Senioru jeb lielajā» vieniniekā V. Deinharts un klinkeru četriniekā. «Germania» uzvarēja — iesācēju četriniekā, iesācēju astoņniekā, «Rīgas kausa» izcīņā četriniekā ar stūrmani, «Alania» — junioru četriniekā. JAK — «viegla svāra» četriniekā, pussacīkšu (*halbausleger*) četriniekā. «Selonia» — «yole de mer» klasē junioriem.

Arī studentu korporācija «Lettonia» iegādājās «yole de mer» klases laivu, ko nosauca par «Mētraiņi». Par kādām sacensībām Viļa Čika grāmatā «Prezidiju konventa sports», pa pusei jokojot, pa pusei nopietni stāstīja «Lettonia» četrinieka ilggadējs dalībnieks, pēdējais LAS priekšsēdis Bertolds Akers:

«Kā jau visi sportisti, arī let-

toņi pirms sacensībām nekneipoja, nesmēķēja un centās aizmirst daļo dzimumu. Vismaz tās bija vienības kapteiņa rīkojums. Vienīgais, kas visu to varēja atļauties, bija stūrmanis Bruno Zvīgzne. Rīgas jūrmalā vasarā dzīvoja daudz buršu, un visa airētāju vienība bieži viesojās pie filistriem. Bruno tādās reizēs parasti centās patērēt arī pārējo komitētoņu padzēriena normas. Otrā rītā sacīkstes, un Zvīgzņem milzu pagiras. Lai nostūrētu laivu distancē iespējami taisni, stūrmanis parasti notēmēja pret kādu punktu uz Lielupes tilta. Zvīgzne tā arī izdara un spēkošanās sākās. Pēc kādiem simts metriem es tomēr pamanu, ka mūsu Mētraine virzās uz krastu. Prasu stūrmanim, ko viņš dara? Bruno vārgā balsī atbild: «Mans punkts uz tilta kustās». Vēlāk ļaudis it kā runājuši, ka kustīgais punkts izrādījies autobuss, kādēļ Lettonia airētāji izlaiduši slaidu likumiņu un, protams, pazaudējuši vērtīgas sekundes.»

1932. gadā notika airēšanas sacīkstes Gaujā pie Cēsīm. Tās rīkoja Cēsu pilsētas Kūrvieta komiteja. Par uzvarētājiem kļuva K. Blauss un E. Vītols. Pēc šīm sacensībām Cēsīs par populārāko vasaras sporta veidu kļuva airēšana.

1932. gadā RAK izsludināja arī rudens regati, tomēr dalībnieku trūkuma dēļ to nācās atlikt. Tās vietā notika akadēmiskā airētāju regate, kurā piedalījās trīs studentu komandas: no RAK «Fratērnitas Arctica» dalībnieki, US un LSB. Uzvarēja LSB airētāji.

1932. gadā līdzekļu trūkuma dēļ kārtējo reizi nācās atteikties no LAS karoga izgatavošanas. LAS valde pilnvaroja žurnālu «Stadions» kļūt par tās oficiālo informatīvo izdevumu. Šai sezonā bija vērojama airēšanas sporta popularitātes mazināšanās US, bet aktīvāk ar airēšanu nodarbojās studentu korporācijas. Tā «Selonia» saviem sportistiem pieņēma pat algotu treneri.

1933. gada airēšanas sezona aizsākās ar sevišķi svarīga jautājuma risināšanu — bija jāapspriež iespēja sūtīt LAS vienību uz Berlīnes Olimpiskajām spē-

lēm 1936. gadā. Šai nolūkā tika sasaukta ārkārtas Airētāju diena, kurā biedrību pilnvarotie nolēma gatavot Latvijas pārstāvjus Olimpiskajām spēlēm, īpaši meklējot iespējas mūsu airētājiem gūt pieredzi starptautiskās sacensībās. Tāpēc Rīgas un Jelgavas Airētāju klubu komandas tika sūtītas uz Vācijas starptautisko regati Karalaučos, un US piedalījās Polijas starptautiskajā regatē Viļņā. Lai gan visu trīs klubu pārstāvji atgriezās neguvuši cerētos laurus, tomēr LAS starptautiskajā regatē RAK pierādīja, ka ir daudz ko mācīties no ārzemju airētājiem.

1933. gada 2. jūlijā Lielupē notika LAS 2. internā regate. Laiks sacensību dienā bija ļoti nelabvēlīgs — lija lietus, ar to varēja skaidrot niecīgo apmeklētāju skaitu. Tikai vienās sacīkstēs bija pieteiktas trīs biedrību komandas un četrās sacensībās piedalījās airētāji no divām biedrībām. Trīs sacīkstēs uzvarētājus noskaidroja Rīgas Airētāju klubs savu komandu starpā, jo citas biedrības nebija pieteikušās. Sacensības vieglās sacīkšu laivās izsauca vilšanos. Pat junioru četrinieka sacensībā, kurā vajadzēja sastapties spēcīgajām Jelgavas Airētāju kluba un Universitātes Sporta komandām, gaidāmie pārstāvji izpalika, jo trīs US airētāji saslima, un sacīkstes izcīnīja JAK pārstāvji vieni paši bez konkurences.

Neredzēti liela atsaucība no ārzemju biedrībām bija LAS 6. starptautiskajā regatē 1933. gada 30. jūlijā. No Vācijas piedalījās Karalauču Airētāju klubs un «Germania», no Polijas — Viļņas Akadēmiskā sporta biedrība, Polijas sporta biedrība un Armijas sporta klubs. Latviju sacensībās pārstāvēja RAK, JAK, US un «Lettonia». Šajā regatē lieliskus panākumus guva RAK sportisti, uzvarot astoņās no 15 sacensībām. Pirmo reizi Latvijas airēšanas vēsturē starptautiskajā regatē tika izcīnīta uzvara astoņnieku sacensībās pār Vācijas airētājiem — RAK komanda apsteidza Karalauču «Germania» par divu laivu tiesu.

1933. gadā bija plānota vēl viena regate Jelgavā, bet līdzekļu trūkuma dēļ tā nevarēja notikt. Lai sagādātu saviem dalībniekiem — airētāju biedrībām — līdzekļus, LAS mēģināja 4. martā sarīkot «Airētāju balli», bet, par lielu pārsteigumu, airētāju biedrības un klubi nemaz neieinteresējās par cēlo mērķi. Gala rezultāts bija nevis peļņa, bet iztrūkums 310 Ls 7 sant. apmērā.

1934. gada 1. jūlijā Lielupē notika LAS 3. internās sacīkstes, kuras savienības uzdevumā organizēja RAK. Biedrību atsaucība sacīkstēs bija visai niecīga, regatē piedalījās RAK, JAK un RDAB. Dāmu airētāju biedrība šoreiz izrādīja lielu aktivitāti, piedaloties četrās sacensībās ar divām komandām katrā.

1934. gada 29. jūlijā Lielupē notika 7. starptautiskā regate, kurā piedalījās trīs airētāju biedrības no Vācijas, kā arī pārstāvji no Polijas un Igaunijas. Latviju pārstāvēja RAK, JAK, US un «Neptun». No visiem dalībniekiem (regatē notika 14 braucieni) visveiksmīgāk startēja Rīgas Airētāju kluba pārstāvji, kas uzvarēja piecās laivu klasēs. Regates dienā laiks nebija visai izdevīgs, sacīkstēs noskatījās apmēram 1500 apmeklētāju, tomēr Rīgas Airētāju klubam, kurš LAS uzdevumā rīkoja šīs sacensības, gala rezultātā radās budžeta deficīts.

1934. gada sezonā visrosīgāk darbojās Rīgas Airētāju klubs. Jelgavas Airētāju klubs par savu galveno mērķi izvirzīja astoņnieka komandas gatavošanu. Universitātes Sports savas vienības divas nedēļas trenēja Polijā, bet izšķiestās pūles un līdzekļi nenesa cerētos laurus. Airētāju klubs «Neptun» pēc ilgāka laika atkal atsāka līdzdalību airēšanas sacīkstēs. Tikai Latvijas Sporta biedrība un studentu korporācijas 1934. gada sezonā ar airēšanas sportu faktiski nenodarbojās. Sekojot aicinājumam gatavot komandas Berlīnes Olimpiskajām spēlēm, Latvijas airētāji piedalījās arī ārzemju sacīkstēs, RAK — Polijā (Viļņā) un Igaunijā (Pērnavā), US — Viļņā. Tomēr ne-

viena no tām neguva panākumus, vienīgi RAK uzrādīja labus rezultātus atsevišķās laivu klasēs Igaunijā. Savas neveiksmes sportisti skaidroja ar to, ka ārzemēs komandu trenēšanās apstākļi esot daudz labāki kā Latvijā.

Kritiski novērtējot vispārējo intereses trūkumu par airēšanas sportu Latvijā 1934. gadā, LAS valde nolēma veikt vairākus sava sporta veida popularizācijas pasākumus.

1) Lūgt LSOA finansiālo atbalstu, lai 1935. gadā būtu iespējams sarīkot vismaz vienu regati Jelgavā. 1935. gada 7. jūlijā Jelgavas Airētāju klubs LAS uzdevumā Lielupē pie Jelgavas rīkoja internās sacīkstes, kurās piedalījās RAK, JAK, US un «Neptun». Sacīkstes risinājās ļoti labvēlīgos laika apstākļos, ar lielisku organizāciju un kuplu apmeklētāju skaitu. Tāpēc varēja uzskatīt, ka izdevies šo sacīkšu galvenais mērķis — airēšanas sporta popularizācija. RAK airētāji guva trīs uzvaras, JAK — divas un «Neptun» — vienu.

2) 1935. gada janvārī sarīkot priekšlasījumu ciklu ar filmu demonstrēšanu.

3) Lūgt preses atbalstu airēšanas propagandai, šai nolūkā sagatavojot virkni problēmrakstu.

4) Sarīkot propagandas sacīkstes Daugavā, iesaistot tajās iespējami vairāk junioru un iesācēju.

5) Atbalstot LAS sacīkšu komitejas priekšsēža V. Strik-Strikfelda ierosinājumu, sarīkot «Baltijas jūras četrinieku sacīkstes», kurās piedalītos visas pie Baltijas jūras esošās valstis: Dānija, Vācija, Zviedrija, Dancigas brīvpilsēta, Lietuva, Polija, Igaunija un Latvija. Pasākuma mērķis būtu katru gadu sarīkot vienā no minētajām valstīm sacīkstes četrinieka ar stūrmani. Šis ierosinājums Airēšanas savienībās guva atbalstu, un LAS 1934. gada 29. jūlijā Bulduru viesnīcā uzaicināja savienību delegātus uz apspriedi. Sapulce vienbalsīgi nolēma organizēt šādas sacīkstes ik gadus un 1935. gadā tās pirmo reizi rīkot Latvijā, Lielupē.

# S

evišķi liels



dalībnieku skaits bija 1935. gada 28. jūlijā starptautiskajās airēšanas sacīkstēs Lielupē, kurās starp daudzām citām balvām pirmo reizi izcīnīja Ministru Prezidenta Dr. K. Ulmaņa dāvāto «Baltijas jūras kausu». Par šo kausu četriniekos sacentās piecu airētāju savienību komandas no Vācijas, Dānijas, Dancigas, Igaunijas un Latvijas. Baltijas jūras kausu izcīnīja Vācijas Airētāju savienības komanda. Starptautiskajā regatē piedalījās septiņu ārzemju klubu pārstāvji un četras no LAS biedrībām: RAK, JAK, US un «Neptun». Laika apstākļi sacīkšu dienā bija ļoti neizdevīgi. Sacensību sākums krietni novilcinājās lietus dēļ. Pēc sacīkšu uzsākšanas stiprā lietus un vilņu dēļ tās drīz nācās pārtraukt un gaidīt, līdz Lielupes ūdeņi nomierināsies. Apmēram pēc sešu stundu pārtraukuma izcīnīja sacensības, kurās piedalījās ārzemnieki, lai tie varētu laikus atgriezties mājās. Rīgas Airētāju kluba regašu komisijai, kas LAS uzdevumā organizēja sacīkstes, izdevās uzstādīt savdabīgu rekordu — divu stundu laikā augstā līmenī novadīt astoņas sacīkstes, bet tumsas dēļ sešus braucienus nācās pārcelt uz nākošo dienu. Tomēr 29. jūlijā laika apstākļi kļuva vēl sliktāki un nenotikušās sacensības atlika uz 31. augustu. Starptautiskajās sacīkstēs uzvaras guva: RAK — 6, Karalauču «Germania» — 2, JAK — 2, Karalauču «Universitāte» — 1, «Nep-

tun» — 1, Dancigas «Viktoria» — 1. LAS izaicinājuma balvu vieniniekos iesācējiem izcīnīja E. Henzels (JAK).

Sakarā ar «Baltijas jūras kausu» izcīņu 1935. gada 28. jūlijā Latvijas Airētāju savienība uzaicināja dalībvalstu Airētāju savienības uz konferenci Bulduru viesnīcā. Konferenci atklājot, LAS priekšsēdis R. Plūme nolāstja Ministru Prezidenta Dr. K. Ulmaņa apsveikumu, ar vislabākajiem novēlējumiem nododot Latvijas Airētāju savienībai «Baltijas jūras kausu». Ar konferences dalībnieku vienbalsīgu lēmumu Ministru Prezidentam Dr. K. Ulmanim tika nosūtīta telegramma:

«Dānijas, Vācijas, Igaunijas, Dancigas un Latvijas Airētāju savienību konferences vārdā lūdzu Jūs, augsti godātais Prezidenta kungs, pieņemt sirsnīgu pateicību par Jūsu sveicienu šīs dienas sacīkšu dalībniekiem un arī par Jūsu skaisto balvu. Konference ir pārliecināta, ka Baltijas jūras kauss, pulcinot jaunatni draudzīgā sacensībā, vēl vairāk veicinās un stiprinās Baltijas jūras tautu sadraudzību.»

Konference vienbalsīgi nolēma «Baltijas jūras kausu» izcīņas sākot 1936. gadā Dancigā un 1937. gadā Kopenhāgenā, pēdējās sakarā ar Dānijas Airētāju savienības 50 gadu jubileju.

1935. gada 31. augustā Rīgas Airētāju klubs Latvijas Olimpiskās komitejas uzdevumā Lielupē sarīkoja Latvijas 6. Vispārējo sporta svētku airēšanas sacīkstes, kas reizē skaitījās pirmās oficiālās Latvijas meistarsacīkstes. Meistarības izcīņā piedalījās: RAK, JAK, US un «Neptun». Godalgotās vietas izcīnīja: vieniniekiem 1. E. Henzels (JAK), 2. E. Hofmans («Neptun»), 3. E. Pūce (RAK); četriniekiem 1. RAK, 2. JAK.

Sekojoš Karalauču un Igaunijas Airētāju klubu aicinājumiem, Rīgas Airētāju klubs un Universitātes Sports 1935. gadā startēja airēšanas sacīkstēs Karalaučos, kur RAK astoņnieks ieguva 2. vietu, zaudējot vienīgi Berlīnes Airētāju klubam. Tērbatas Airē-

tāju kluba jubilejas sacīkstēs piedalījās Rīgas Airētāju klubs un «Neptun», pie kam RAK guva uzvaras astoņnieku un četrinieku sacensībās.

Kā vēra ņemams notikums Latvijas airēšanas vēsturē jāmin fakts, ka bez Rīgas Dāmu airētāju biedrības komandām, kuras sacensībās piedalījās jau kopš 1929. gada, 1935. gadā dāmu komandas dibināja arī Rīgas Airētāju klubs. Dāmas piedalījās divās sacensībās stila airēšanā, kur startēja abu minēto klubu komandas.

1936. gada 28. jūnijā Rīgas Airētāju klubs savienības uzdevumā Lielupē sarīkoja «Olimpiādes pārbaudes sacīkstes». Sākotnēji līdzdalību sacensībās bija ielānojušas visas savienībā ietilpstošās (RAK, JAK, LSB, US, «Neptun», RDAB) un pievienotās biedrības (Tērbatas un Pērnavas Airētāju klubi). Taču, tuvojoties sacīkšu dienai, kļuva skaidrs, ka Latvijas airētāji uz Berlīnes Olimpiskajām spēlēm nebrauks, tāpēc sacensības ieguva formālu raksturu. Sacīkstēs piedalījās tikai RAK, JAK un «Neptun» airētāji. Nākošajos gados Latvijas airētāji ļoti nopietni gatavojās 1940. gada Olimpiskajām spēlēm Helsinkos. Kā drošākie kandidāti spēlēm tika minēti Latvijas meistars Egons Henzels un JAK četrinieks, tomēr arī šoreiz mūsu airētāju sapņiem nebija lemts piepildīties.

1936. gada 30. augustā Lielupē notika tradicionālās starptautiskās airēšanas sacīkstes. Piedalījās viesi no Karalauču, Budapeštas, Viļņas un divām Tērbatas airētāju biedrībām, Latviju pārstāvēja RAK un JAK. Notika astoņi braucieni, un Latvijas airētāju biedrības guva pa vienai uzvarai. Laiks sacīkšu dienā bija ļoti neizdevīgs. Visu dienu lija stiprs lietus, un skatītāju vietas palika tukšas. Šīs starptautiskās sacīkstes Rīgas Airētāju klubam kā rīkotājam kārtējo reizi nesa lielus zaudējumus.

Sakarā ar «Baltijas jūras kausu» izcīņu 1936. gada 12. jūlijā Dancigā Latvijas Airētāju savienība komandēja Rīgas Airētāju kluba četrinieku cīnīties par Valsts Pre-

zidenta dāvāto kausu. Sacensībās piedalījās pārstāvji no Vācijas, Polijas, Dancigas un Latvijas Airētāju savienībām. Otrā reizi kausu ieguva Vācijas sportisti. Sekojot Dancigas Airētāju savienības aicinājumam, RAK un JAK startēja Dancigā četrinieku un vieninieku sacensībās, pie kam Jelgavas airētājs Egons Henzels vieninieka ieguva pirmo vietu.

Arī 1937. gadā Kopenhāgenā Latvijas airētājiem neizdevās iegūt Baltijas jūras kausu, toties Dānijas Airētāju savienības jubilejas regatē JAK pārstāvis E. Henzels izcīnīja otro vietu vieniniekos un pierādīja, ka ir pasaules klases sportists. Ja runā par labākajiem Latvijas airētājiem vieninieka, tad hronoloģiskā secībā viņi būtu jānosauca sekojoši: K. Graupners (RAK), F. Nilsens (RAK), E. Helvigs (JAK), R. Jansons (JAK), E. Sēls (RAK), V. Deinharts (RAK), V. Vihters («Neptun»), R. Hess (RAK), E. Henzels (JAK).

Nākošajos gados Latvijas airēšanas sportā iestājās liels atslābums, kas galvenokārt saistīts ar politisko situāciju pasaulē. Latvijas vadošajos airēšanas klubos biedru skaits jūtami samazinājās. Piemēram, 1939. gadā Rīgas Airētāju klubā bija 8 goda biedri, 1 mūža biedrs, 25 biedri seniori, 65 aktīvie biedri, 75 biedri veicinātāji, 24 biedri interešenti; kopā 198 biedri. JAK — 153 biedri, «Neptun» — 76 biedri. Pamazām par aktīvāko airēšanas biedrību Latvijā kļuva Universitātes Sports. Tā, 1937. gada sacensībās US piedalījies ar diviem sieviešu un pieciem vīriešu četriniekiem.

1938. gadā no US dažādās sacensībās startējušas 19 vienības. LAS 11. starptautiskajā regatē 1938. gada 7. augustā Lielupē US piedalījās ar sešām komandām. «Yole de mer» klasē iesācējiem, kas patiesībā bija starptautiskās regates ietvaros organizētas US un Zemgales kluba internās sacensības, Universitātes Sports piedalījās ar četrām komandām. Uzvarēja US airētāji — E. Zeltiņš/V. Ķiploks/R. Kunce/H. Urķis/st. O. Bērziņš. Šai

regatē pirmo reizi neatkarīgās Latvijas laikā (Rīgas Airētāju kluba dāvātās ceļojošās balvas izcīņas 16. reizē) «Rīgas kausu» četriniekiem ar stūrmani ieguva RAK komanda — V. Gilstorfs/E. Gilstorfs/H. Šeflers/E. Čanders/st. A. Baiers. Jāpiebilst, ka trīsdesmitajos gados līdz ar valsts valodas ieviešanu LAS, arī šīs ceļojošās balvas vācu nosaukumu «Riga-Pokal» lietoja tikai latviski — «Rīgas kausu». Līdz 1938. gadam «Rīgas kausu» bija izcīnījuši: 1909. gadā RAK, 1913. — «Fortuna» no Pēterburgas, 1914. — RAK, 1924., 1925. — Karalauču Airētāju klubs, 1926. — Tartu Airētāju klubs, 1927., 1928. — Karalauču Airētāju klubs, 1929. — «Neptun» no Klaipēdas, 1930., 1931., 1932., 1933., 1934., 1935., 1936. — «Germania» no Karalaučiem.

1939. gada 5. un 6. augustā 12. reizi notika LAS organizētās starptautiskās sacensības airēšanā. Lai šīm sacīkstēm pieleistu iespējami daudz skatītāju un dalībnieku, Airētāju savienība izsludināja starptautisko regati par Latvijas meistarības izcīņu, meistara titulus piešķirot pirmajiem Latvijas pārstāvjiem. Vieninieku sacensībās meistara titulu atkārtoti izcīnīja E. Henzels (JAK), vieninieka iesācējiem A. Zālamansons (US). Četrinieku un astoņnieku sacensībās Latvijas meistara titulus ieguva Rīgas Airētāju kluba pārstāvji. Pēc šī panākuma RAK darbība faktiski pārtrūka. Daudzi kluba biedri repatriējās uz Vāciju. Gandrīz pusi no RAK laivām atpirka Universitātes Sports. US ieguva arī tiesības izmantot telpas Balasta dambī, ko līdz šim trēja RAK, kā arī RAK laivu šķūņus.

Laikā no 1939. līdz 1944. gadam par airēšanas sporta centru Latvijā kļuva US. Nopietni konkurenti Rīgas studentiem bija vienīgi Jelgavas airētāji — Lauksaimniecības akadēmijas un Jelgavas Sporta biedrības sportisti. Gandrīz katru gadu notika Daugavas un Lielupes regates. Tradicionāla bija Rīgas meistarība airēšanā. Tomēr Latvijas meistarības sacīkstes sarīkoja tikai 1943. gadā Jelgavā, kurās dominēja US

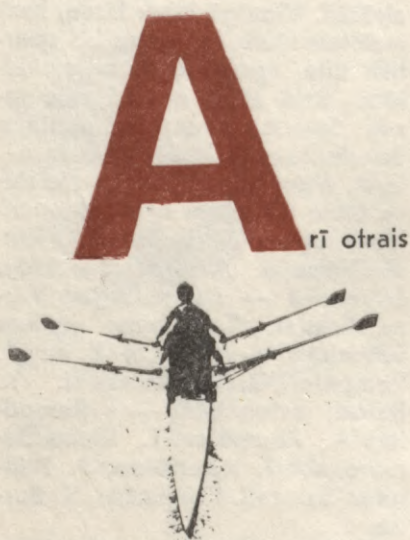
airētāji. Vienīgā laivu klase, kurā meistara titulu neieguva US sportisti bija «yole de mer» sievietēm. Šajā klasē uzvarēja Jelgavas Sporta biedrības airētājas Briede/Pavēne/Freimane/Henzelle/st. Murevskis. Latvijas meistara titulu vīriešiem «yole de mer» klasē ieguva Pulde/Bērzājs/Vicinskis/Pūpe/st. A. Fleijs; iesācēju četriniekā — Dronis/Jēgers/Vārna/Virks/st. T. Kleins; junioru četriniekā — brāji I., J. un A. Rempēteri/O. Prātnieks/st. K. Burbe; astoņnieka — I. Rempēters/A. Rempēters/T. Kleins/Damerovskis/J. Rempēters/O. Prātnieks/Sukurs/I. Krūmiņš/st. K. Burbe.

Pēdējā lielākā regate pirms Latvijas Airētāju savienības galīgas likvidēšanas notika Rīgā 1944. gada 8. un 9. jūlijā — atklātajās Rīgas meistarības sacīkstēs visas godalgotās vietas ieguva Universitātes Sporta airētāji. Pirmo reizi Rīgas meistarības titulu izcīnīja arī sieviešu astoņnieki.

Noslēdzot šo airēšanas sporta attīstības posma apskatu daļu, citēsim tradicionālos vārdus, kuri līdz 1940. gadam bija lasāmi visos oficiālajos LAS vēstījumos un apkārtrakstos:

«Novēlot, lai Latvijas Airētāju savienība, kurai līdz šim ar labiem panākumiem izdevies apvienot un uzturēt vislabākās attiecības starp savienības biedriem un draudzīgus sakarus ar ārzemju sporta vienībām, turpmāk plauktu par svētību airēšanas sportam, uzsauksim pēc vecās airētāju paražas trīskārtēju

Sveiks! Sveiks! Sveikst!»



pasaulē karš gandrīz uz desmit gadiem aizkavēja airēšanas sporta attīstību Latvijā. Piecu gadu laikā tika pārciestas trīs okupācijas režīma maiņas, divas reizes Latvijai pāri vēlās aktīvās karadarbības joslas, kā arī nežēlīgas un līdz absurdam nepamatotas represijas. Tajā skaitā pat par līdzdalību sporta biedrībās un organizācijās. Kā nevēlamas tika atņemtas gadu desmitos veidojušās Latvijas airētāju tradīcijas, iznīcināts gandrīz viss airētāju inventārs. Ja pēc pirmā pasaules kara izeju no radušās posta situācijas airētāji atrada visus apvienojušās organizācijas izveidē, tad pēc otrā pasaules kara — bija jāaudzina jauna airētāju paaudze. Tomēr līdz piecdesmito gadu sākumam ļoti trūka pat elementārākā inventāra, kuru varētu izmantot airētāju treniņiem. Turklāt jāatzīmē, ka airēšana pēc kara Latvijā atdzima nevis sekojot «norādījumiem no augšas», bet pateicoties nelielajam vēl palikušajam entuziastu pulciņam, kurš bija izdzīvojis, bet nebija pametis ne savu dzimteni, ne savu iemīļoto sporta veidu. Starp viņiem minami A. Fleijs, J. Smukulis, A. Linde, J. un A. Rempēteri, J. Palilonis, A. Ekmane, G. Plakans, Ē. Bormane, Eliase, Zundure, E. Rogule, V. Pētersone, Ā. Volksons, K. Burbe, E. Pētersone, A. Muižnieks. Latvijas airēšanas sporta stāvokli tā laika skatījumā raksturoja Ērika Bormane:

«Vēl Rīgas rietumu pamalē dunēja uzbrūkošās padomju armijas vareno triecienu dārdi, kad pirmie airēšanas entuziasti ieradās Airētāju klubā Balasta dambī 1, lai glābtu tur atrodošos inventāru. Laivu šķūnis bija daļēji sagrauts, bet tajā palikušās nedaudzās laivas stipri bojātas. Kur tad bija palikušas pārējās? Izrādījās, ka, fronte tuvojoties, daļu laivu aktīvākie airētāji bija noslēpuši. Dažas laivas bija novietotas Mežaparka Jahtklubā, citas noslēptas personīgajos šķūnīšos namu pagalmos. Mazais airētāju pulciņš, kurš pēc kara bija vēl palicis, darīja visu, lai savestu kārtībā klubu un eliņu. No Ķīšezera četrinieku cauri visai pilsētai atveda uz četriem velosipēdiem, astoņnieku — ar velkonīti un liellaivu, par kuru samaksāja paši airētāji. Mazākās laivas no pilsētas dažādām vietām atnesa uz pleciem. Daži airētāji, kuri laivas bija noslēpuši, pēc kara Rīgā vairs nebija, tādēļ noslēptajām laivām bija atradušies jauni «īpašnieki» — no tiem laivas bija jāatpērk vai jāmaksā par glabāšanu. Arī sarkankoka remontmateriālus nācās atpērk, tikai to «īpašnieki» par naudu «malku» nepārdeva — vajadzēja maksāt graudā. Visus nepieciešamos materiālus laivu remontam — finieri, audeklu, nagliņas, laku utt. airētāji iegādājās pašu līdzekļiem. Viss brīvais laiks tika veltīts inventāra remontam, jo nebija nevienas laivas, kuru bez pamatīga remonta varētu izmantot nodarbībās. Katram airētājam bija jānostrādā noteikts stundu skaits pie inventāra labošanas. Bez šīs sabiedriskās slodzes neviens treniņā netika pielaists. Arī sezonas laikā katrai komandai tika nozīmēta sava laiva, kuru vienmēr bija jāuztur kārtībā un jāveic kārtējais remonts. Katram vecajam airētājam sabiedriskā kārtā bija jāapmāca arī kāda jauna komanda. Vispār, jauno airētāju pieplūdums bija tik liels, ka trūkstošā inventāra dēļ, visus nevarēja pieņemt.»

Atsākās studijas Latvijas Universitātē un savu darbību atjaunoja Universitātes Sporta (US) airēšanas sekcija, par kuras sa-

biedrisko treneri kļuva Aleksandrs Fleijs. Jauniešu atsauce ar airēšanu tiešām bija liela, tomēr katastrofāli trūka inventāra. 1945. gada sezonas sākumā US vēl piedrēja trīs laivas, bet sezonas noslēgumā 18 studentu komandām visām kopā bija tikai viena lietojama laiva.

1945. gadā US faktiski bija vienīgā sporta organizācija, kurā nodarbojās ar airēšanu. Jau 1944. gadā uz Balasta dambja Airētāju kluba bāzes tika izveidota sporta biedrības «Daugava» jahtklubs, kurā ar savu iemīļoto sporta veidu sāka nodarboties arī universitātes airētāji. Par pirmo «Daugavas» jahtkluba vadītāju apstiprināja A. Fleiju.

1945. gadā notika 2. Latvijas PSR meistarsacīkstes, kuras patiesībā bija US sacensības. (1. meistarsacīkstes tika organizētas jau 1940. gadā. Toreiz «nelabvēlīgo laika apstākļu dēļ» meistartitulu izcīnīja tikai «yole de mer» klasē.) Pirmajā pēc kara gadā nebija laivu, tāpēc par čempiona titulu gan sievietēm, gan vīriešiem sacentās tikai četrinieki ar stūrmani un airētāji «yole de mer» klasē. 1946. un 1947. gada republikas čempionātos bez «yole de mer» un četriniekiem piedalījās arī astoņnieki. 1948., 1949., 1950. un 1952. gadā Latvijas PSR meistarsacīkstes nenotika, 1951. un 1953. gadā — piedalījās tikai četrinieki ar stūrmani. Plašākas meistarsacīkstes norisēja, tikai sākot ar 1954. gadu, kad par čempiona tituliem gan vīrieši, gan sievietes sacentās vieniniekos, četriniekos un astoņniekos.

1946. gada meistarsacīkstēs bez US airētājiem piedalījās arī Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas studenti. Pirmo reizi notika sacensības arī jauniešiem, kurās 1000 metru distancē nopietnu konkurenci US jaunajiem airētājiem veidoja Jaunafnes sporta skolas audzēkņi. Kaut gan meistarsacīkstēm bija pieteikts liels dalībnieku skaits, tikai «yole de mer» klasē noskaidroja trešās vietas ieguvējus. Iemesls — jo-projām nebija laivu, kuras varētu izmantot sacensībās.

# A

ugustā



Latvijas airētāji pirmo reizi piedalījās Vissavienības sacensībās. Startējot 1. grupā kopā ar Maskavas un Ļeņingradas komandām neviena no mūsu laivām nekvalificējās fināliem. Lūk, ko par šīm sacensībām stāstīja A. Fleijs:

«Kad pirmo reizi, 1946. gadā, aizbraucām uz Vissavienības sacensībām Maskavā, mums nebija līdzīgu savu laivu, tādēļ nācās tās aizņemt. Bet... ar tām mēs nemācējām airēt. Kustīgo airu turētāju (duļļu) vietā bija divi metāla stienīši augšgalā sasieti ar ādas siksnīņu. Airējot šo siksnīņu bieži pārrāvām, tādēļ airis izslīdēja uz augšu un paši īriena laikā gāzāmies laivā augšpēdus. Dabīgi, ka tika izjaukts ritms visai komandai, zaudēts ātrums un arī iespēja uzvarēt.»

Latvijas PSR FKSK Airēšanas un smaiļošanas sekcijas atskaitē par 1946. gadu konstatēts bez izskaistinājumiem: «I klases sportisti — 10 (J. Rempēters, A. Rempēters, A. Fleijs, A. Ezernieks, A. Muižnieks, J. Smukulis, A. Krūmiņa, E. Mucelāne, T. Ceriņa, N. Blūma), II klases sportisti — 24, III klases sportisti — 10. Aktīvu sportistu skaits republikā kopā ar jaunatni — 130. Ar airēšanu nodarbojas tikai Rīgā un Ventspilī. Laivu skaits tik niecīgs, ka nespēj pat apkalpot aktīvākos sportistus. Tāds pat stāvoklis ir ar laivu novietnēm.»

1947. gada Latvijas meistarsacīkstēs notika slavenajā pirmskarā starptautisko regašu norises

vietā Lielupē. Sacensībās noskaidroja tikai pirmās un otrās vietas ieguvējus, jo ar divām laivām lielāks komandu skaits vienlaicīgi sacensties nevarēja. Četrinieķā ar stūrmani sievietēm uzvarēja M. Bone/Ē. Bormane/A. Aseriance/S. Rozentāle: st. A. Fleijs, vīriešiem — J. Rempēters/G. Jēgers/O. Prātnieks/A. Rempēters/st. K. Burbe. Astoņnieķā sievietēm — M. Bone/A. Aseriance/Ē. Bormane/S. Rozentāle/I. Leinerte/A. Niteuska/M. Vare/A. Ekmanes/st. I. Palilonis, vīriešiem — B. Bundža/A. Buls/A. Puida/N. Skujenieks/Ž. Andriņš/G. Plakans/A. Vītols/I. Palilonis/st. J. Dzelme. «Yole de mer» klasē — I. Bumburs/E. Lieģis/J. Kesteris/E. Andersons/st. O. Prātnieks. Kārtējo reizi tika konstatēts, ka galvenais kavēklis airēšanas sporta attīstībai Latvijā bija laivu trūkums.

Šajā gadā Latvijas, patiesībā Rīgas, airētāji piedalījās PSRS meistarsacīkstēs Ļeņingradā. O. Prātnieks vieninieķā izcīnīja bronzas godalgu un vīriešu četrinieķā ar stūrmani, Latvijas meistarsacīkšu uzvarētājs, palika 4. vietā. Komandu vērtējumā mūsu airētāji ieguva 4. vietu.

29. septembrī notika pēc kara pirmo reizi Rīgas meistarsacīkstēs. Ar mācību laivām startēja arī Rīgas vidusskolu audzēkņi. Jauniešu sacensībās godalgotās vietas izcīnīja Rīgas 1. un 2. vidusskolas jaunie airētāji. Tas, ka par airēšanu interesējās jaunatne, bija fizikulturā skolotāju Antonijas Ekmanes un Alfrēda Lindes nopelns. Biedrības «Daugava» jahtklubā Balasta dambī 1. ar septembri darbu aizsāka vidusskolu jaunatnes airēšanas apmācības sekcija un drīz tās treniņus sāka regulāri apmeklēt vairāk kā 100 jaunieši. Kā centīgākos laikraksts «Padomju Jaunatne» toreiz nosauca 1. un 2. vidusskolas jauniešus V. Vītolu, M. Zupiķi, Z. Martinsoni, M. Lauriņu, Asermani, S. Kaltiņu un jauniešus N. Skujenieku, V. Valteru, B. Jurēnu, J. Aldiņu, R. Salmiņu, A. Velci, Višu un E. Ludvigu.

1948. gada 9. maijā atklāja biedrības «Daugava» jauno jahtklubu Lielupē, bet ar airēšanu

nodarbojās arvien mazāk sportistu. Biedrībai piederēja divas ūdenssporta bāzes, tomēr, lai tās uzturētu kārtībā trūka līdzekļu. Airētāju inventārs bija pilnīgi nolietojies, bet jauno laivu iegāde palika tikai laipnu solījumu līmenī. No 1948. gada Latvijas meistarsacīkstēs airēšanā netika rīkotas trīs sezonas pēc kārtas. Mūsu airētāji nepedalījās arī 1948. gada PSRS čempionātā. Sabiedrisko treneru darbu pārtrauca Freijs, Plakans, Palilonis un Ekmane, bet Vītols sāka trenēt «Dinamo» tautas klases airētājus. Izira komandas, kas bija kopā startējušas jau vairākus gadus. Latvijas airēšanas sportā iestājās krīze. Vienīgie, kas vēl turpināja darboties bija A. Ekmanes un A. Lindes trenētie jaunieši. Vissavienības jauniešu sacensībās 16 pilsētu konkurencē Rīgas pārstāvji izcīnīja 3. vietu. Starp viņiem minami I. Ruika, J. Šmits, B. Jurēns, L. Vītols, J. Aldiņš un S. Kaltiņa (Siliņa).

1949. gadā no Maskavas uz Rīgu pārcēlās PSRS sporta meistars Kārlis Miļerskis un kļuva par pirmo algofo LPSR airēšanas treneri. Biedrība «Daugava» centralizēti saņēma trofeju laivu komplektu, un airēšanas sports pēc kara Latvijā piedzīvoja savu pirmo, bet ne pēdējo uzplaukumu. Panākumi tika gūti Vissavienības astoņu pilsētu jaunatnes sacensībās Ļeņingradā, kurās Ivars Uksas izcīnīja 1. vietu vieninieķā. Kopvērtējumā Rīga ieguva 3. vietu.

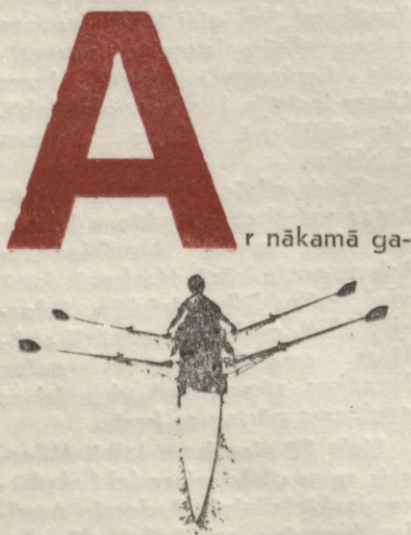
«Guvis plašas teorētiskas zināšanas vairākos instruktoruursos un lielu praksi Arod biedrību ūdenssporta bāzē Maskavā, kurā viņš ilgaiku laiku strādāja, Miļerskis 1939. gadā sāk apmācīt airētājus, grupējot ap sevi pašus jaunākos zēnus. Bet viņa labos nodomus pārtrauca karš.

Lielā Tēvijas kara laikā Miļerskis savu plašo pieredzi fizikulturā laukā izlietoja Padomju Armijas karavīru apmācībā slēpošanā, stājoties kara komisariāta rīcībā.

Pēc kara Miļerskis airēšanas sacīkstēs pirmo reizi atkal piedalās 1946. gadā un izcīnā Maskavas meistarsacīkstēs 1. vietu

divniekā. Drīz pēc tam viņš atbrauc uz Latviju un tūlīt iepazīstas tuvāk ar šejienes airēšanas sportu, bet atrod to bēdīgā stāvoklī. Vienīgā airēšanas sekcija, kas darbojas, ir pie «Daugavas» jahtkluba.

Jau 1946. gada PSRS meistarsacīkstēs Miļerskis labi novēroja Latvijas PSR airētāju izlases komandu, kura tur startēja pirmo reizi. Šai komandā viņš redzēja daudz kļūdu un trūkumu. Tās pašas kļūdas un vecie uzskati kā mantojums no kādreizējiem korporāciju laikiem valdīja arī jahtkluba airēšanas sekcijā, kura savā vairumā sastādījās no universitātes studentiem. 1948. gadā Miļerskis stājās pie «Daugavas» airēšanas sekcijas nostiprināšanas un atjaunošanas. Šai laikā «Daugavas» Centrālajā Padomē strādā kādreizējais Miļerska kluba biedrs Marģers Ķuzis. Ar pēdējā palīdzību un VACP jahtkluba atbalstu sekcija saņem jaunu inventāru, kas ar katru nākamo gadu palielinās, un tādā veidā vispirms nostiprina bāzi. «Pusotras laivas vietā», kā to teica paši airētāji par 1946. gadu, uz šodienu sekcijas rīcībā ir 19 akadēmiskās, 20 tautas laivas un 3 smailītes.



da februāri Miļerskis sāk strādāt kā treneris. Un zīmīgi, ka pirmie uz viņu vadītajiem treniņiem nāk jaunieši. Vecie airētāji vēl ar šaubām noskatās uz Miļer-

ska darbu, stāv nomaļus vai pat pavisam atraujas no nodarbībām. Bet treneris zina, ka tikai jaunatnē ir nākotne, un savam darbam nododas ar lielu mīlestību.» (*Fiziskā Kultūra, Nr. 5., 1951.*)

PSRS meistarsacīkstēs Latvijas airētāji piedalījās visās laivu klasēs un kopvērtējumā 10 vienību konkurencē ieguva 9. vietu.

1950. gadā «Daugavas» airētāji trenera K. Miļerska vadībā iesāka sezonu ar sacīkstēm vīriešiem un jauniešiem. Pietika gan sacīkšu laivu, gan komandu, uzvarētājus noskaidroja pusfinālā un fināla braucienos.

Jūlijā Ļeņingradā notika astoņu pilsētu jauniešu sacensības. Rīgas airētāji kopvērtējumā ieguva 4. vietu. Vieninieku sacīkstēs jauniešiem 1. vietu ieguva I. Uksas un jauniešiem S. Kaltiņa. Arī pārairu divniekos uzvarēja Rīgas jaunie airētāji J. Aldiņš/I. Uksas un S. Kaltiņa/D. Ģērmane. Meiteņu četrinieks ar stūrmani ieguva 3. vietu.

PSRS meistarsacīkstēs trenera K. Miļerska vadītā Latvijas izlase guva atzīstamus panākumus. Četrinieka ar stūrmani L. Vītols/I. Ruika/J. Šmits/B. Jurēns/st. J. Aldiņš un bezstūrmaņa četriniekā I. Bumburs/V. Valters/A. Buls/Ž. Andriņš ieguva 3. vietu. Komandu vērtējumā Latvijas pārstāvji dalīja 5.—6. vietu.

Apmācot iesācējus, sabiedriskā kārtā savus spēkus izmēģināja nākošajos gados atzītie Latvijas airēšanas speciālisti: J. Aldiņš trenēja Rīgas Celtniecības tehnikuma audzēkņus, J. Šmits un I. Ruika — VEF airētājus, L. un A. Vītoli — Latvijas Valsts universitātes komandas.

1951. gadā Vissavienības jaunatnes sacensībās vieninieka I. Uksas kārtējo reizi izcīnīja 1. vietu. Rudenī viņš piedalījās PSRS izlases pārbaudes sacensībās, kurās ieguva 4. vietu. Šajās sacensībās piedalījās arī mūsu vīriešu četrinieks un izcīnīja 1. vietu.

4. oktobrī Lielupē notika 1. Baltijas republiku sacensības, kur bez Latvijas piedalījās arī Lietuvas komandas. Visos braucienos uzvarēja mūsu republikas airētāji.

Sezonas noslēgumā «Daugavas» airētāju rīcībā bija 19 sporta laivas.

1952. gada pavasarī uz PSRS izlases pārbaudes sacensībām tika izsaukts mūsu vīriešu četrinieks ar stūrmani, bet šoreiz tas palika otrais. PSRS meistarsacīkstēs Latvijas vīriešu četrinieks ar stūrmani neiekļuva finālā. I. Uksas izcīnīja 6. vietu vieninieka. Komandu vērtējumā Latvijas airētāji ieguva priekšpēdējo vietu.

1953. gadā PSRS meistarsacīkstēs Latvijas airētāji komandu vērtējumā palika 15. vietā, jo pieaugušo airēšanā bija iestājies zināms atslābums. Toties vislabāk veicās tām jaunatnes komandām, kuras trenēja J. Aldiņš un J. Šmits. Vissavienības jaunatnes sacensībās Rīgas airētāji izcīnīja divas otras un četras trešās vietas, kopvērtējumā zaudējot tikai Maskavas jauno airētāju izlasei. Mūsu jaunatnes vienībā līdzās jau ierastajiem parādījās jauni vārdi — I. Zolte, D. Ozoliņa, J. Tiknuss, E. Lēmanis, K. Pencis u. c.

Pavasarī beidzot sāka aktivitēties arī «Dinamo» airētāji, kuriem par sabiedrisko treneri strādāja Manfrēds Vēzis. Biedrība sporta laivas centralizēti bija saņēmusi jau 1949. gadā, tomēr «Dinamo» komandas Latvijas airēšanas meistarsacīkstēs vēl joprojām nepiedalījās. Lai novērstu inventāra trūkumu, «Dinamo» rūpkombināts Jūrmalā viens no pirmajiem PSRS sāka ražot sacīkšu laivas.

1954. gadā Latvijas airētāju sniegums manāmi uzlabojās. Laikraksta «Komsomolskaja Pravda» balvas izcīnīja, «Dinamo» CP meistarsacīkstēs un PSRS čempionātā atsevišķās distancēs mūsu airētāji ierindojās godalgotās vietās vai izcīnīja tiesības startēt finālbraucienos. Latvijas meistarsacīkstēs pirmo reizi izcīnīja čempiona titulus vieniniekiem. Sievietēm uzvarēja I. Zolte, vīriešiem — I. Uksas. J. Aldiņa audzēkne I. Zolte līdz 1960. gadam kļuva par seškārtēju Latvijas čempioni. Vienlaicīgi ar republikas meistarsacīkstēm notika arī draudzības mačs ar Ļeņingradas «Krasnoje Znamja» kluba ai-

rētājiem. Braucienos, kuros startēja viesi, pārāki izrādījās Ļeņingradas airētāji. Komandu vērtējumā uzvarēja «Daugavas» sporta skola, kura izcīnīja ceļojošo kausu.

# M

aijā pirmo



reizi notika draudzības sacensības ar Viļņas airētājiem. Šīs sacensības kļuva tradicionālas un turpmākajos gados tām bija svarīga vieta Latvijas airētāju sacīkšu kalendārā. Pirmo maču ar rezultātu 26,6:26 uzvarēja Viļņas sportisti. Atbildes sacensībās oktobrī ar 3,5 punktu pārsvaru uzvarēja Rīgas airētāji. Pārsteigumu sagādāja «Daugavas» bērnu sporta skolas audzēkņi K. Majors/Č. Makovskis/J. Kurzemnieks/A. Krastiņš/J. Kasparsons/J. Saulgriezis/J. Lulle/I. Ābele/st. K. Baltmugura, kas uzvarēja Viļņas spēcīgo vīriešu astoņnieku. Vēl uzvaras Rīgas airētājiem izcīnīja: vīriešiem vieninieka — I. Uksas, četrinieka — J. Tiknuss/E. Lēmanis/J. Šmits/I. Ruika/st. J. Aldiņš; sievietēm vieninieka — I. Zolte, četrinieka — V. Bumbure/I. Bula/I. Niedre/L. Beišāne/st. A. Valtere.

Šajā gadā Rīgas airēšanas sekcijā aktīvi darbojās jau 187 sportisti.

1955. gadā mūsu airētāji neguva cerētos panākumus. Gatavojoties sezonai likās, ka rezultātiem jābūt labākiem nekā iepriekšējos gados, tomēr arī citu republiku sportisti bija uzlabojuši savu sniegumu. Tā «Kom-

somoļskaja Pravda» balvas izcīnā netika gūta neviena uzvara. Pieaugušo airētāju rezultāti ārpus republikas robežām izrādījās visai vāji. Izņēmums bija I. Zolte, kura PSRS meistarsacīkstēs izpildīja PSRS meistares normu, izcīnot 2. vietu vieninieka. I. Zolte bija pirmā no Latvijas airētājiem, kuru iekļāva PSRS izlases komandas sastāvā.

Sporta meistare Inese Zolte par airēšanas sportu un sevi stāstīja: «Vēl vidusskolas laikā, protams, ārpus mācību stundām, nodarbojos ar visu, ko vien iespēju. Saisīstīja mākslinieciskā pašdarbība: dejoju, dziedāju, darbojos dramatiskajā pulciņā, uzstājos sporta sarīkojumos, liekas, biju pat dažos zinātniskajos pulciņos, kā arī vairākās sporta sekcijās. Daudz lasīju, apmeklēju sarīkojumus, teātru un kino izrādes; protams, jāpadara bija arī saimniecības darbi mājās. Pie tam taču mācības arī nedrīkstēja palikt novārtā. Kustējos kā dzīvsudrabs, bet māte rājās... Viegli gan tas nav, tomēr ar laiku no visām interesēm atsijājās spēcīgākā. Iestājos LLA Mežtehnikas fakultātē, man bez mācībām vairs palika tikai viena blakusnodarbība — sports. Regulāri un bieži treniņi izslēdza iespēju piedalīties kādā no pašdarbības pulciņiem, lai gan interese, protams, nebija zudusi. Es vienkārši nolēmu tā: pašdarbībā varēs piedalīties arī vēlāk — te vecums nav tik stingrs ierobežotājs. Taču sportā tas pa lielākai daļai spēlē ievērojamu lomu. Tāfad gandrīz visu brīvo laiku veltīju sportam, proti — airēšanai. Nav iespējams uzskaitīt nedz treniņos pavadītās stundas, nedz tur izlietojo enerģiju. Trenējos gandrīz katru dienu ziemā, bet vasarā pat divas reizes dienā. Biju laimīga, kad beidzot pienāca stunda, kas atalgoja pūles un vienam mērķim upurēto laiku: man kā pirmajai no latviešu airētājiem piešķīra Sporta meistares nosaukumu.» (*Liesma, Nr. 9., 1960.*)

Labākus sasniegumus guva mūsu republikas jaunieši Vissavienības jaunatnes sacensībās — četrinieka ar stūrmani uzvarēja J. Aldiņa trenētie jaunieši V. Mit-

rons/M. Priedītis/A. Bērziņš/I. Ābele/st. J. Bauris un pirmo panākumu — 2. vietu ieguva J. Šmita trenētās meitenes M. Briškēna/M. Gotfrīde/T. Turka/Z. Siliņa/st. R. Aldiņa.

1956. gada svarīgākais starta Latvijas airētājiem bija 1. Tautu spartakiāde. Spartakiādes programmā sacensības airēšanā bija iekļautas tikai vīriešiem. Sievietes startēja PSRS meistarsacīkšu ietvaros. Latvija komandu vērtējumā spartakiādē ieņēma godpilno 4. vietu. Individuāli labākie sniegumi bija divnieka bez stūrmaņa 6. vieta — J. Tiknuss/I. Ruika un astoņnieka 5. vieta — O. Birkāns/A. Lasis/G. Bitmanis/V. Valters/L. Vītols/A. Ziemelis/I. Repsis/B. Jurēns/st. E. Frišs. Šajā pat laikā notika PSRS meistarsacīkstes sievietēm, kurās četrinieka ar stūrmani 2. vietu izcīnīja M. Briškēna/M. Gotfrīde/T. Turka/Z. Siliņa/st. R. Aldiņa. J. Šmita audzēknes — mūsu pirmās «sudraba meitenes» — zaudēja pieckārtējām Eiropas čempionēm airētājām no Ļeņingradas tikai 0,2 sekundes. Latvijas sportistes četrinieka ar stūrmani kļuva par vienu no stabilākajām komandām PSRS čempionātos un ar nelielām izmaiņām sastāvā veiksmīgi startēja līdz pat 1962. gadam. Vieninieka bronzas godalgu ieguva I. Zolte. Savukārt S. Siliņa/D. Gērmāne pārairu divnieka palika 6. vietā.

Neskatoties uz zināmiem sasniegumiem ārpus republikas robežām, pašā Latvijā airēšanas sports nebija kļuvis populārāks. Galvenais iemesls joprojām bija inventāra trūkums. 1956. gada 15. jūlijā laikraksts «Padomju Jaunatne» rakstīja par LPSR meistarsacīkstēm:

«Sacensībās piedalījās tikai divu sporta biedrību airētāji — «Daugava» ar 48 dalībniekiem un «Dinamo» ar 13, pie kam no «Dinamo» nestartēja neviena sieviete, kaut gan pagājušajā gadā biedrībai bija spēcīgs sieviešu četrinieks. Vāju piedalīšanos republikas meistarsacīkstēs diemžēl nosaka inventāra trūkums. Vecās laivas ar laiku iziet no ierindas un jaunas netiek iegādātas. «Daugavas» vēl palikušais

vienīgais astoņnieks tiek remontēts jau visu pavasari, un tomēr republikas meistarsacīkstēs laiva nebija lietojama. Visā republikā ir tikai divas divnieku laivas. Nemaz nav olimpiskās bezstūrmaņu sacīkšu laivas, un jābrauc ar parastajām, no kurām lietošanas kārtībā ir tikai četras. Izņemot «Daugavu» un «Dinamo», citām biedrībām vispār nav sporta laivu.»

Augustā Lielupē notika Vissavienības jaunatnes meistarsacīkstes. Gatavojoties Tautu spartakiādei, republikas treneri lielāku uzmanību bija veltījuši pieaugušo izlasei. Tā rezultātā «Daugavas» sporta skolas jaunatnes vienību nevarēja izveidot pilnā sastāvā (52 airētāji). Tādēļ no Latvijas startēja mazāk dalībnieku un tikai individuāli. Sacensības notika ļoti nelabvēlīgos laika apstākļos — stiprā lietū un vējā. Neviena no mūsu komandām finālā neiekļuva.

1957. gadā notika būtiskas izmaiņas Latvijas izlases sastāva veidošanā. Virkne «veco» airētāju atstāja savas komandas, un to vietā nāca jaunatne, kas vēl nebija sasniegusi savas meistarības pilnbriedu. Baltijas republiku meistarsacīkstēs Pērnavā mūsu airētāji palika 3. vietā. Šīm tradicionālajām sacensībām tolaik bija augsts prestižs, tāpēc ar nožēlu jākonstatē, ka Latvijas airētājiem Baltijas republiku meistarsacīkstēs līdz pat sešdesmitajiem gadiem neizdevās komandu vērtējumā iegūt augstāk par 3. vietu. Tomēr individuāli Latvijas sportisti šajās sacensībās sasniedza arī ievērojamus panākumus. I. Ruika un J. Šmits kļuva par septiņkārtējiem Baltijas čempioniem. J. Tiknuss, E. Lēmanis un S. Silina — par pieckārtējiem, R. Sprodis un R. Ančāns — par trīskārtējiem.

Latvijas meistarsacīkstēs pirmo reizi komandu vērtējumā uzvarēja «Dinamo» airētāji. Vēlākos gados viņi pierādīja, ka šai uzvarai nebija gadījuma raksturs. Pēc vecmeistara M. Vēža projekta, pateicoties vecākajam trenerim B. Jurēnam, «Dinamo» sporta namā izveidoja četrvietīgo airēšanas baseinu, kur savu meistarību pilnveidoja ne viens vien turp-

māko gadu augstas klases Latvijas sportists.

PSRS meistarsacīkstēs savu pēdējo PSRS čempionāta medaļu — šoreiz bronzas — izcīnīja Inese Zolte. Bronzas godalgas arī sievietiņu četriniekam ar stūrmani — M. Briškeņu/M. Gofrīdei/T. Turkai/Z. Siliņai/st. R. Aldiņai.

1958. gada Latvijas meistarsacīkstēs «Dinamo» airētāji atkātoja savu iepriekšējā gada sniegumu un ar 8 punktu pārsvaru komandu vērtējumā uzvarēja «Daugavas» sportistus. «Sovetskaja Molodež» 1958. gada 19. augustā rakstīja:

««Daugavas» komandas, uzvarot lielākajā daļā finālbraucienu, kopvērtējumā bija spiestas samierināties ar otro vietu, jo nebija nodrošinājušas savu vienību ar sievietiņu pārairu četrinieku. Nopareizi būtu arodbiedrību airētāju zaudējumu novēlēt tikai uz vienas laivas trūkumu. Pēdējā laikā dinamieši ievērojami paaugstinājuši savu meistarību, bet «Daugavas» jahtklubā atdusas uz iepriekšējo gadu airētāju gūtajiem lauriem. Klūdaini būtu domāt, ka ar airēšanas sportu republikā viss kārtībā. Tā attīstības tempi Latvijā ievērojami atpaliek no kaimiņu republikām. Mēs ioprojām slikti izmantojam brīnišķās airēšanas iespējas. Airēšanas sports pieejams tikai neaudzīgiem.»

PSRS meistarsacīkstēs J. Šmita trenētais sievietiņu četrinieks ar stūrmani, startējot nemainīgā sastāvā, izcīnīja savu kārtējo bronzas medaļu. I. Zolte vieninieka bija 5. vietā.

1959. gadā sezonas sākumā risinājās tradicionālās airēšanas sacensības starp Rīgas, Vilnas un Pērnavas komandām. Rīdzinieki uzvarēja ļoti pārliecinoši. Tomēr Baltijas republiku sacensībās mūsu izlase palika 3. vietā.

PSRS meistarsacīkstēs Latvijas airētājas guva labus panākumus četriniekā ar stūrmani — sudraba medaļas izcīnīja M. Briškeņa/V. Siliņa/T. Turka/Z. Siliņa/st. I. Turajeva. J. Aldiņa trenētais pārairu divnieks S. Siliņa/D. Mellēberga izcīnīja bronzas medaļas.

Šajā gadā pēc ilgāka laika vērā ņemamus panākumus sasnie-

dza arī vīrieši. Četriniekā ar stūrmani M. Lazdiņš/Z. Baltbārdzis/D. Lūsis/J. Bauris/st. M. Lūsis izcīnīja 1. vietu Baltijas republiku sacensībās, 2. vietu — laikraksta «Komsomoļskaja Pravda» balvas izcīnā, 4. vietu — VACP meistarsacīkstēs Traķos, 6. vietu PSRS meistarsacīkstēs.

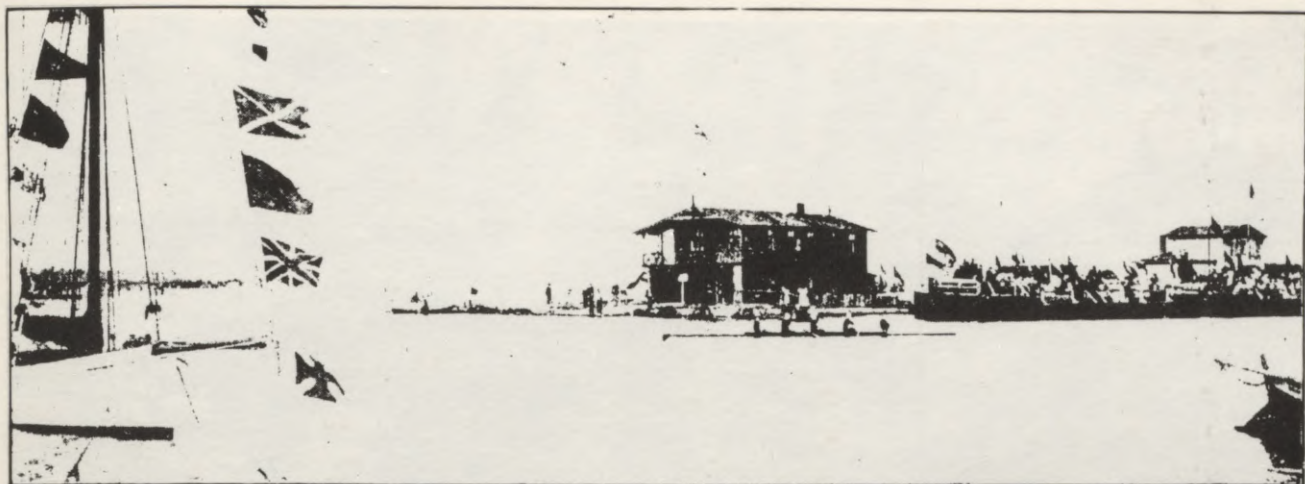
P  
iecdesmita-



jos gados airētāji no Rīgas pārcēlās uz Jūrmalu. Galvenais iemesls, kālab tika atstāta visādā ziņā tik izdevīgā bāze, protams, bija līdzekļu un inventāra trūkums, tomēr bija arī vēl kādi citi cēloņi, kurus labi raksturoja publikācija laikrakstā «Sports»:

«Pēc Lielā Tēvijas kara, līdz ar upju transporta attīstību, līcī pie pirmā airēšanas kluba ēkas, Balasta dambī 1, ir dzīva kuģu satiksme, tādēļ ūdens milicija un glābšanas dienests, kurš iekārtojies kluba telpās, ar airēšanu šai rajonā nodarboties aizliedz. Airētāji ir spiesti nodarboties Zvirgzdu salas rajonā, tālu prom no glābšanas dienesta. Vispār glābšanas dienesta nostāja pret airēšanu Rīgā un arī Jūrmalā visai negatīva.»

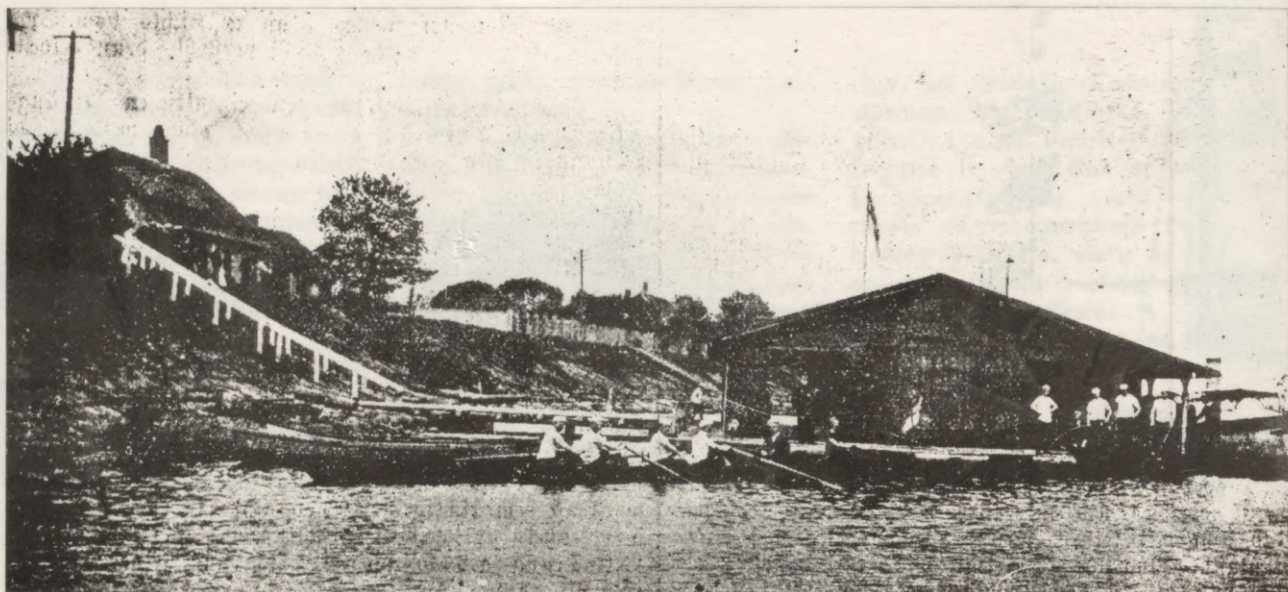
Vissavienības jaunatnes meistarsacīkstēs 1959. gadā mūsu airētāji guva divas 3. vietas — jaunietēm pārairu divnieka M. Pumpura/E. Freimane un jauniešiem četriniekā bez stūrmana M. Sproga/I. Jurēns/I. Bite/J. Ģībietis.



Zēģelēšanas un airēšanas klubs "Nord" Liepājā, XIX g.s. deviņdesmitajos gados.  
 Лиепайский парусно-гребной клуб "Норд" в девяностых годах прошлого столетия.  
 Sailing and Rowing Club "Nord" in Liepāja in 1890-ies.



F. Jasiņš. Rīgas Airētāju kluba 1905.  
 un 1907. gada meistars vieninieķā.  
 Мастер Рижского клуба гребцов 1905  
 и 1907 годов в одиночке.  
 Riga Rowing Club champion of 1905  
 and 1907 in single sculls.



Rīgas Airētāju kluba laivu šķūnis Balasta dambī 1, 1907.gadā.  
 База Рижского клуба гребцов на улице Баласта дамбис 1 в 1907 году.  
 Riga Rowing Club boat shed in Balasta dambis 1 in 1907.



A.Liepiņš / V.Liberts / Ž.Kocers / A.Zemribo / st. Mālitis.  
 Latvijas Sporta biedrības četrinieks ar stūrmani, uzvarētāji "yole de mer" klasē 1925. gadā Bulduros.  
 Четверка с рулевым Латвийского спортивного общества - победители в классе "yole de mer" на регате 1925 года в Булдури.  
 Latvian Sports Society four oars with coxswain team - winners of "yole de mer" category in Bulduri in 1925.



Latvijas Airētāju savienības 2. starptautiskās regates dalībnieki 1928. gada 29. jūlijā Bulduros.  
 Участники 2. международной регаты Латвийского союза гребцов в Булдури 29 июля 1928 года.  
 Participants of Latvian Rowing Society 2nd international regatta on July, 29, 1928 in Bulduri.



V.Liberts / A.Zemribo / A.Liepiņš / A.Volfs / st. Ž.Kocers.  
 Latvijas Sporta biedrības četrinieks ar stūrmani - A.Stankes balvas izcīņas uzvarētāji 1928. gadā.  
 Четверка с рулевым Латвийского спортивного общества - победители соревнований на приз А. Станке 1928 года.  
 Latvian Sports Society four oars with coxswain team - winners of A.Stanke trophy in 1928.



"Reprezentācijas brauciens" Rīgas pilsētas kanālā trīsdesmitajos gados.  
"Репрезентационный проплыв" по рижскому городскому каналу в тридцатых годах.  
"Representational ride" in Riga canal in 1930-ies.



"Yole de mer" četrinieka starts Rīgas Airētāju kluba regatē Daugavā.  
Старт "yole de mer" четвёрки на регате Рижского клуба гребцов на реке Даугава.  
Four oars with coxswain team in Riga Rowing Club regatta in Daugava.



Brāļu Rempēteru četrinieks, stūrmanis K.Burbe.

Komanda "US - 5" trīsdesmito gadu beigās.

Команда "Университетс Спортс - 5" в конце тридцатых годов.

"University Sport 5" four oars with coxswain in the end of thirties.



Mehiko - 68, mūsu airētājiem (laiva Nr.2) līdz iekļūšanai finālā pietrūka 0,6 sekundes.

Мехико - 68, нашим гребцам (лодка № 2) до финала нехватило 0,6 секунд.

In "Mexico'68" our oarsmen (boat no 2) failed to reach the final by 0,6 seconds.



# LATVIJAS SPORTA BIEDRĪBA

DIB. 1901

Rīgā, Valdemāra ielā 65-67. Tālrunis 9-1-5-6-8



Nr. 89.

Rīgā, 13. aprīlī

1926 g.

## LATVIJAS UNIVERSITĀTES STUDENTU PADOME UNIVERSITĀTES SPORTS

BIROJS:  
RĪGA RAJONĀ DI. VĪRABĪ 19. TĀLR. 20990  
JĀBA TE -  
JĒLA VERMĀNA DARZA PAVILIONĀ  
VINGROTAVA:  
LATV. KONSERVĀTORIJAS VINGR. ZĀLE

Rīga, 1936 g.



## Jelgavas Airētāju Klubs

dib. 1930. g.



## Insterburger Ruder-Club E.V.

Insterburg, den 11. Mai

## AIRĒTĀJU BIEDRĪBA / RUDER-VEREIN "NEPTUN", RIGA

DIB. 1929. GEGR

## RIGAER RUDER-CLUB



RIGA, den 8. Mai 1926.

Ballastdamm № 1.  
Telegramme: Awake - Riga.  
Telefon № 96884.



## RUDER-CLUB GERMANIA E.V.

CLUBHAUS WEIDENDAMM NR. 21  
KÖNIGSBERG I. PR.  
1926

## Korporācija "TALAVIJA"

Rīgā, Lačplēša ielā Nr. 28/30.  
Tālrunis 2-7-4-7-9.



TARTU AERUTAJATE KLUBI  
DORPATER RUDERKLUB

An den  
Lettländischen Ruder-Meinen  
Riga

TARTUS  
DORPAT

11. Mai 1926

Latvijas Airētāju savienības regašu dalībnieki.  
Участники регат Латвийского союза гребцов.  
Participants of Latvian Rowing Society regattes.



Inese Zolte.



Eiropas čempiones ar treneri Juri Aldiņū.  
Чемпионки Европы со своим тренером Юрим Алдињшом.  
European champions with their coach Juris Aldiņš.



Maija Kaufmane (Pumpura).



Daina Šveica (Mellenberga).



Торожаис Rīgas airēšanas kanāls Daugavā pie Lucavsālas.  
Здесь будет гребной канал (на реке Даугава у острова Луцавсала).  
Riga rowing canal under construction in Daugava near Lucavsala.



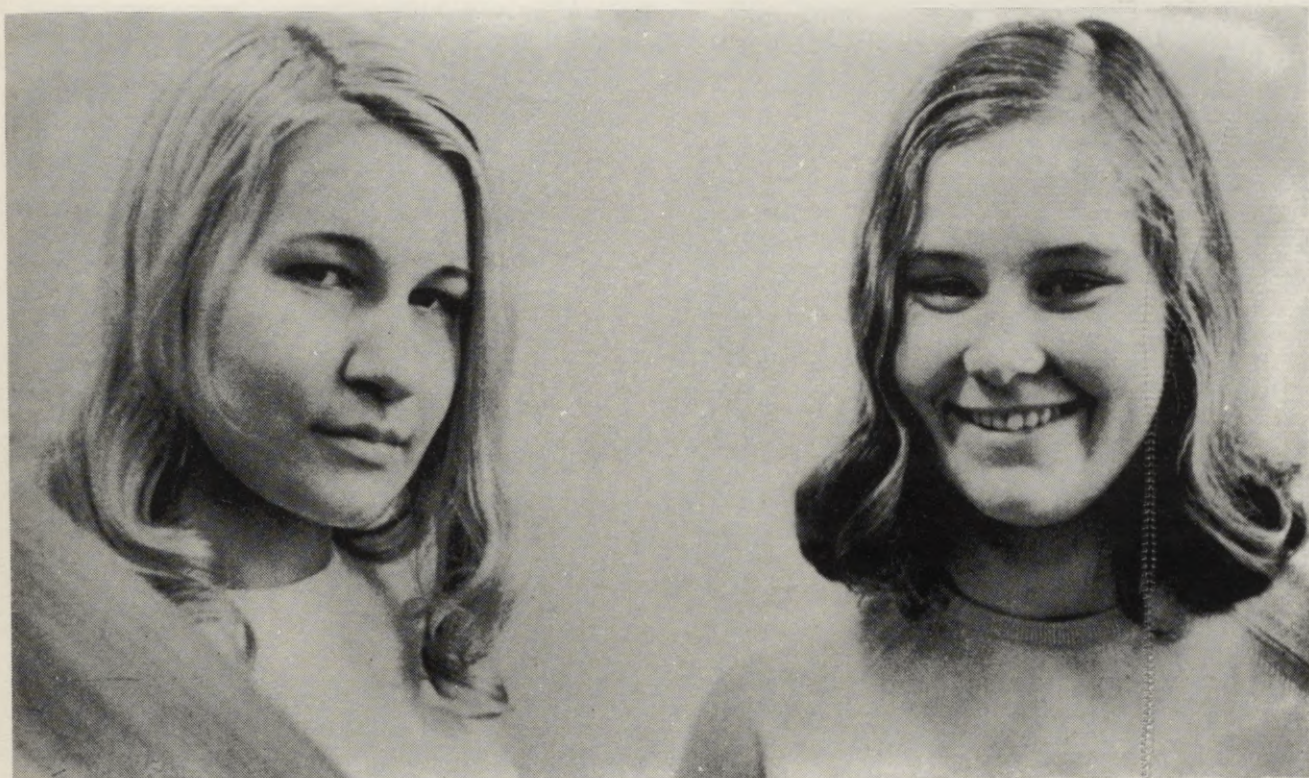
(4-), no kreisās (слева, from the left) Guntis Niedra, Andris Priedītis, Elmārs Rubīns un Vitolds Barkāns.



Тренер (тренер, coach) **Rolands Sprogis**.



Kolēgas-treneri, no kreisās **Mintauts Priedītis**, **Jēkabs Šmits** un **Juris Aldiņš**.  
Коллеги - тренеры.  
Colleagues coaches.



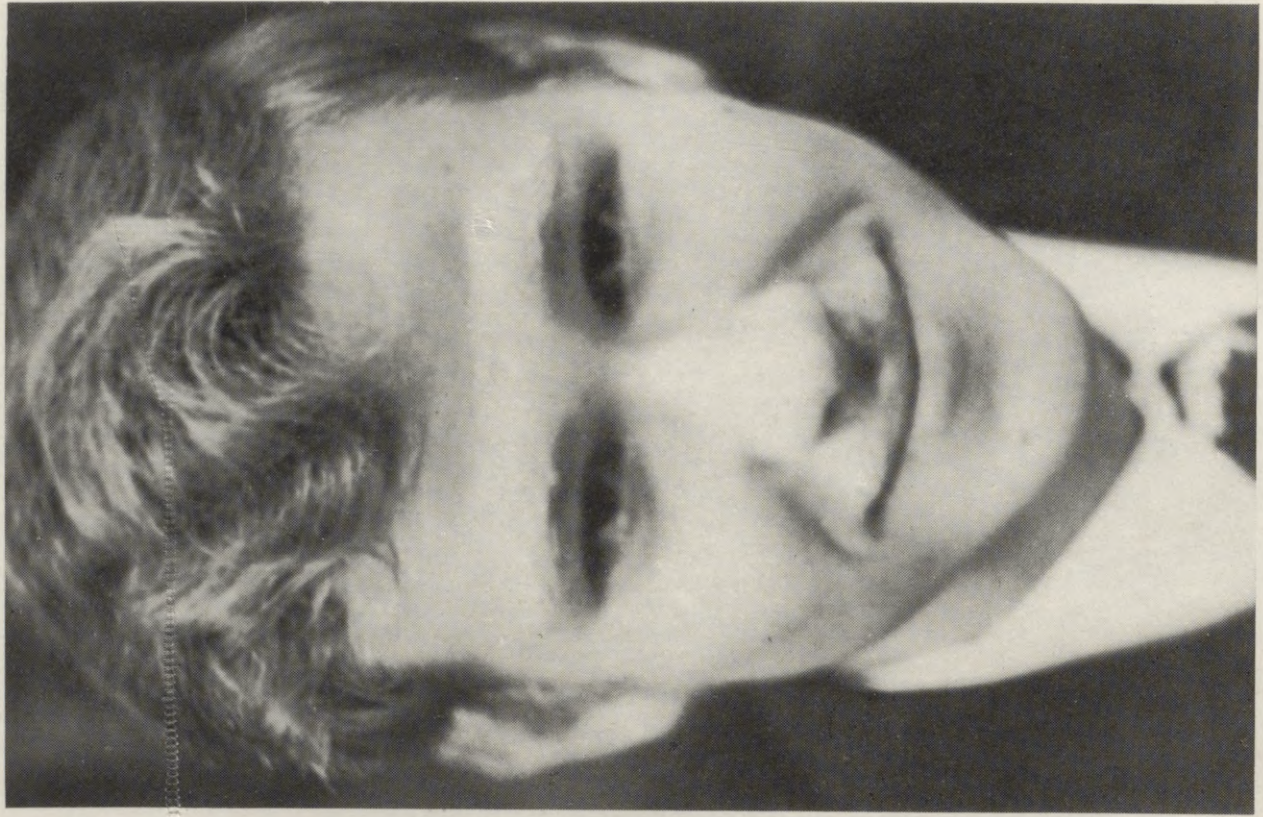
No kreisās (слева, from the left) **Janīna Priedīte (Gžibovska)** un **Rūta Kelberere (Veinberga)**.



Maskava - 80, no labās **Žoržs Tikmers, Dzintars Krišjānis, Dimants Krišjānis, Arturs Garonskis** un stūrmanis **Juris Bērziņš**.

Москва - 80.

"Moscow'80".



Aivars Lazdenieks.



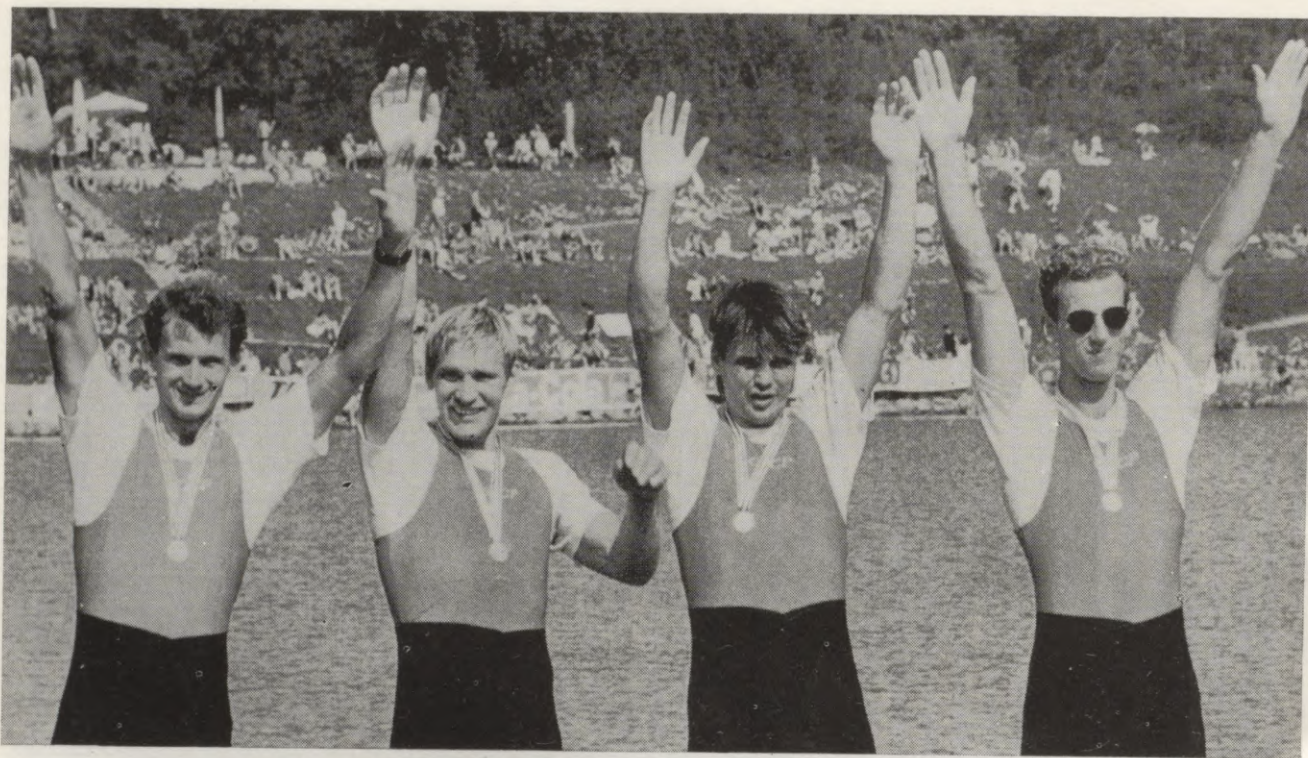
Margarita Kokarēviča.



No kreisās (слева, from the left) Laila Puķe, Aija Andersone, Margarita Kokarēviča  
un viņu treneris ( и их тренер, and their coach) Uģis Strazdiņš.



Latvijas airēšanas sporta veterāni "Daugavas" klubā Lielupē 1989. gadā.  
Ветераны латвийской гребли в клубе "Даугава" в Лиелупе в 1989 году.  
Latvian rowing oldtimers in "Daugava" club in Lielupe in 1989.



Pirmais no labās 1991. gada pasaules čempions Ģirts Vilks.  
 Первый справа чемпион мира 1991 года Гиртс Вилкс.  
 World champion of 1991 Ģirts Vilks (on the right).



Pasaules junioru meistarsacīkšu laureātes kopā ar Nadeždu Jurēnu un Inesi Baltvilku Latvijas Sporta muzejā.  
 Лауреатки чемпионатов среди юниоров и Надежда Юрена и Инеса Балтвилка в Латвийском музее спорта.  
 World junior championships prize winners together with Nadežda Jurēna and Inese Baltvilka in Latvian Sports Museum.



Sarmite Stone.



Prickšplāna ( на переднем плане, in the foreground) Uģis Lasmanis.



No labās (срва, with right) Liene Sastapa, Gunta Lamaša-Kreina, Uģis Lasmanis, trenere Rūta Kelberere, treneris Ivans Kiņakins.

Latvijas airētāju vienība pirms došanās uz Barselonu-92.

Латвийские гребцы и их тренеры перед поездкой в Барселону-92.

Latvian olympic rowing team before leaving for "Barcelona'92".



Latvijas airētāji, viņu treneri un pavadītāji pirms došanās uz Barselonu-92 Latvijas Sporta muzejā.

Латвийские гребцы, их тренеры и провожающие перед поездкой в Барселону-92 в Латвийском музее спорта.

At a farewell party for Latvian olympic rowing team in Latvian Sports Museum.

Slikto laika apstākļu dēļ Latvijas meistarsacīkstes vairākkārtīgi nācās atlikt. Komandu vērtējumā šoreiz uzvarēja «Daugavas» airētāji. Zīmīgs bija fakts, ka vienīgi «Dinamo» sacensībās piedalījās ar pilnu komandu (ieskaitei 12 laivu klasēs), pie tam no 48 dinamiešiem bija 41 jauniešis.

1959. gadā 2. Tautu spartakiādē airēšana netika iekļauta sacensību programmā.

1960. gada maijā Pērnavā notika tradicionālā Baltijas republiku pilsētu regate. Rīgas airētāji startēja ar nepilnu vienību un tāpēc kopvērtējumā palika 3. vietā pēc Viļņas un Pērnavas. Individuāli 3. vietu ieguva vīriešu un sieviešu astoņnieki. J. Lencis vieninieķā izcīnīja 2. vietu.

Jūnijā Maskavā risinājās starptautiskas sacensības, kuras bija veltītas pirmā Krievijas Airētāju kluba 100 gadu jubilejai. No mūsu republikas piedalījās: vieninieķā I. Zolte, četrinieķā ar stūrmani M. Briškenu/V. Siliņu/T. Turka/Z. Siliņu/st. I. Turājaeva, divnieķā D. Mellenberga/S. Siliņa. Pirmajā Maskavas starptautiskajā regatē mūsu pārairu divnieķs un četrinieķs izcīnīja sudraba piemiņas medaļas.

Vissavienības jaunatnes meistarsacīkstēs veiksmīgi startēja mūsu jaunie airētāji. Uzvaras izcīnīja: divnieķā bez stūrmaņa A. Sivets/I. Bite, bet divnieķā ar stūrmani brāļi P. Plēsums/J. Plēsums/st. M. Mednis. 3. vietu ieguva četrinieķs ar stūrmani G. Gailītis/A. Mīnuss/A. Bērziņš/J. Purīņš/st. G. Cekuls.

1961. gadā PSRS komandu meistarsacīkstēs Latvijas airētāji savus līdzjutējus ar panākumiem neiepriecināja. Priekšsacīkstēs nevarēja piedalīties sieviešu pārairu četrinieķs un vīriešu četrinieķs ar stūrmani, jo abām šīm komandām nebija laivu. Fināliem no Latvijas kvalificējās trīs sieviešu un četras vīriešu komandas. Tsi pirms sacīkstēm saslima I. Zolte, finālā laikā uz startu nepaguva ierasties I. Ančāns, bet brāļiem J. un P. Plēsumiem salūza laiva. Kopvērtējumā mūsu airētāji palika 7. vietā. Labākos rezultātus sasniedza J. Šmita trenētais sieviešu četrinieķs ar stūr-

mani — 2. vieta un vīriešu pārairu divnieķs R. Sproģis/R. Ančāns — 3. vieta. PSRS čempionātā atkal sudraba godalgu ieguva sieviešu četrinieķs ar stūrmani, bet šoreiz mazliet mainītā sastāvā — D. Mellenberga/J. Lukašnaite/T. Turka/V. Siliņa/st. S. Rulle.

Vissavienības jaunatnes sacensībās pārliecinošu uzvaru divnieķā bez stūrmaņa izcīnīja E. Frišs/G. Niedra.

Gada sākumā arī Jelgavā uz sāka darbu airēšanas sekcija, taču jaunajam trenerim, LVFKI absolventam, neizdevās nokomplektēt un saliedēt komandu.

1962. gadā Vissavienības jauniešu sacensībās uzvarēja R. Sproģa trenētais četrinieķs ar stūrmani J. Luns/A. Priedītis/V. Barkāns/V. Poikāns/st. V. Tūbelis un pārairu divnieķā — J. Lesiņš/A. Pavārs. Šajās sacensībās pirmo reizi kā treneris sevi pieteica Rolands Sproģis.

Šī gada janvārī notika Akadēmiskās airēšanas federācijas plēnums, kurā konstatēja, ka federācija «apvieno 240 airētājus — sporta biedrību «Dinamo» un «Daugava» pārstāvjus. Pagājušajā plēnumā pieņemtais lēmums, ka katrs treneris sagatavos divus sabiedriskos instruktorus, nav izpildīts. Tas stipri kavē airēšanas attīstību republikā. Mūsu astoņi treneri gandrīz visi ir ar augstāko izglītību, paši bijuši airētāji, viņiem ir pieredze. Bet ar to nepietiek, lai veiktu tos uzdevumus, kurus šodien izvirza dzīve. Pirms pieciem gadiem mēs nerēķinājāmies ar saviem kaimiņiem. Tagad «netuvieši nerēķinās ar mums un igaunus mēs varam uzvarēt tikai dažās laivu klasēs. Viņi ir strauji gājuši uz priekšu, bet mēs slīdam atpakaļ...» (Sports, 1962. g. 11. janvārī)

Augustā gleznainā Traķu ezera ūdeņos trīs dienas lietū un vēja brāzmās Vissavienības sporta biedrību sacensībās 14 vienību konkurencē startēja arī «Daugavas» airētāji. Kopvērtējumā 2. grupā mūsu sportisti ieguva 3. vietu un pieci airētāji izpildīja sporta meistara normu:

«Pagājušā gada Vissavienības jaunatnes čempioni Guntis Niedra un Egons Frišs sīvā konkuren-

cē uzrādīja savā laivu klasē (divnieķā bez stūrmaņa) labāko rezultātu. Sporta meistara nosaukums godam pelnīts. Ar viņiem var lepoties treneris E. Lēmanis.

Pēc sacensību nolikuma pirmās vietas ieguvēji izpildīja meistara normu. «Daugavas» vīriešu pārairu divnieķu no uzvarētājiem šķīra tikai sekundes desmitdaļa, un tādēļ, ievērojot, ka arī pērn Rolanda Sproģa un Raimonda Ančāna laiva bija viena no ātrākajām, Vissavienības Akadēmiskās airēšanas federācija nolēmusi abiem sportistiem piešķirt godpilno nosaukumu. Piektā meistare ir trenera Aldiņa audzēkne Skaidrīte Siliņa. Arī «Dinamo» sportists Juris Tiknuss, startējot savas biedrības Vissavienības izlasē 1. grupā, kļuva sporta meistars.» (Sports, 1962. g. 13. septembrī)



skatīt, ka sešdesmitajos gados aizsākās jauns posms Latvijas airēšanas vēsturē. Trenera darbu beidza Kārlis Miļerskis. Vairs nestratēja Jēkaba Šmita «sudraba meitenes». Toties izcilus panākumus sasniedza Jura Aldiņa un mazliet vēlāk arī Rolanda Sproģa trenētie airētāji.

1963. gadā PSRS čempionātā Daina Šveica (Mellenberga) un Maija Kaufmane (Pumpura) pirmo reizi Latvijas airēšanas vēsturē izcīnīja zelta medaļas. 3. Tautu spartakiādē E. Lēmaņa trenētie G. Niedra/E. Frišs/st. A. Lučkovskis divnieķā ar stūrmani izcīnīja

bronzas medaļas. Komandu vērtējumā Latvija ieguva 5. vietu.

Septembrī Maskavā notika Eiropas meistarsacīkstes sievietēm. Pirmo reizi tik augsta ranga sacensībās piedalījās arī Latvijas airētājas. Par čempionēm kļuva J. Aldiņa trenētais pārairu divnieks — D. Šveica/M. Kaufmane.

«Startam bija pieteiktas piecas laivas: Vācijas, Ungārijas, Anglijas, Rumānijas un mūsu. Līdz ar to priekšbraucieni nenotika. Nebija nekādu iespēju pavērot sacenses. Kuluāros par galvenajām zelta medaļu pretendētēm atzina Vācijas un PSRS airētājas.

Starts. Ap 200 metru visas laivas blakus. Tad priekšā izvirzās divas — minētās favorītes. Daina un Maija vadībā jau par trīs sekundēm! Tad neveiksme — vilnī aizķeras airis, un vācietes gandrīz līdzās. Kad līdz finišam vēl 75 metri, mūsu meiteņu laiva priekšā par pusotru korpusu. Un atkal aizķeras airis! Taču Vācijas sportistes rīdzinieces vairs nespēj panākt un paliek otrās. Trenera Jura Aldiņa audzēknes Daina Meltenberga un Maija Pumpure kļuvas Eiropas čempiones!» (*Sports, 1963. g. 10. septembrī*)

D. Šveica līdz šim divniekā kopā ar S. Siliņu bija kļuvusi par pieckārtēju Latvijas meistarsacīkšu uzvarētāju, bet M. Kaufmane vieniniekā republikas čempiones godā bija divas reizes. Līdz ar šo panākumu airēšana Latvijā kļuva par vienu no populārākajiem sporta veidiem, par to liecina arī laikraksta «Sports» rīkotās tradicionālās aptaujas.

(Daina Šveica un Maija Kaufmane 1963. gada aptaujā par republikas izcilākās sportistes titulu dalīja 3.—4. vietu, 1964. — 5.—6. vietu, 1965. — 1.—2. vietu, 1967. — D. Šveica — 4. vietā.)

1964. gadā D. Šveica un M. Kaufmane atkārtoti kļuva par Eiropas čempionēm un izcīnīja uzvaru starptautiskajās sacīkstēs Čehoslovākijā.

1965. gadā mūsu pārairu divnieks uzvarēja starptautiskajā regatē Austrumvācijā. D. Šveica un M. Kaufmane kļuva par trīskārtējām Eiropas čempionēm. Par šo sasniegumu J. Aldiņam piešķīra

LPSR nopelniem bagātā trenera goda nosaukumu.

Par J. Aldiņu rakstīja I. Zolte: «Rakstīt par treneri Juri Aldiņu ir gandrīz tikpat grūti, cik grūti ar viņu nopietni parunāt. Vienmēr smaidošs, it kā nebēdnīgs, uz jautājumiem atbild nelabprāt: «Ko es varu teikt par airēšanu mūsu republikā? Ātrāk un vairāk!»

Patiesībā šie lakoniskie vārdi ir īsti vietā: vairāk trenēties, sasniegt lielāku ātrumu, tad arī būs labāki rezultāti. Un, ka tas tiešām tā ir, to pierādījušas labākās trenera izaudzinātās komandas.

Bieži vien dzird sakām, ka Aldiņam laimējoties ar audzēkņiem: pa lielākai daļai visi esot apzinīgi un cītīgi treniņos. Diez, vai tā būs pilnīgi pareizi. Lejūtīgi, brīžiem ar jokiem un humoru, taču īstā brīdī ar nopietnību Juris Aldiņš prot panākt no sportistiem atbildīgu pieeju treniņiem, radīt interesi par airēšanu, palīdz sekmīgi apvienot treniņus ar nopietnu attieksmi pret mācībām un darbu.

1955. gadā Juri Aldiņu iedalīja valsts izlases treneru sastāvā. Citi centās iedziļināties viņa prasmē strādāt ar airētājiem: neviena asa vārda, tikai precīzs aizrādījums īstā brīdī un humora pilns uzmundrinājums, kas pirmsstarta uztraukumā ir īstā vietā.

Viņš prot apbrīnojami labi orientēties sacensību situācijās, precīzi novērtēt pretinieku spēkus un savu audzēkņu pašreizējo sportisko formu. Tādēļ gadās, ka uzmodinot savas komandas pirms kārtējām sacensībām, Aldiņš nebaidās derībās riskēt ar savu lepnumu — ūsām. Pēdējā laikā gan viņš ir piesardzīgāks. «Pārairu divniekā abas meitenes sākušas pārāk labi airēt. Nu vairs riskēt nedrīkst,» kā parasti jokodamies saka treneris.» (*Sports, 1965. g. 8. jūlijā*)

Panākumus Vissavienības un starptautiskajās sacensībās pieaugušo konkurencē sāka gūt A. Priedītis, G. Niedra, E. Rubīns, un V. Barkāns. Starp Latvijas jaunatnes airētājiem par stabiliem līderiem kļuva R. Sproģa trenētās komandas, kuras izcīnī-

ja godalgotas vietas Vissavienības jauniešu meistarsacīkstēs.

Eiropas meistarsacīkstēs Duisburgā (VFR) PSRS izlases astoņnieka sastāvā A. Priedītis, G. Niedra un E. Rubīns ieguva sudraba medaļas un zeltu PSRS čempionātā. Savukārt V. Barkāns un V. Poikāns PSRS čempionātā izlases astoņniekā izcīnīja bronzas medaļas, bet PSRS junioru čempionātā uzvarēja izlases četrinieka ar stūrmani un izlases astoņniekā.

1966. gadā PSRS meistarsacīkstēs R. Sproģa audzēkņi četriniekā ar stūrmani E. Frišs/V. Selga/J. Frīdmanis/O. Jansons/st. J. Egle izcīnīja bronzas medaļas. Bronzu ieguva arī V. Barkāns izlases četriniekā bez stūrmaņa, bet čempionu zelta medaļas par uzvaru izlases astoņniekā saņēma A. Priedītis un E. Rubīns. Sākotnēji I. Ruikas un vēlāk J. Aldiņa trenētais sievietšu četrinieks ar stūrmani I. Urbāne/G. Heicele/I. Jauda/B. Eglīte/st. I. Krēsla ieguva bronzas medaļas.

Eiropas meistarsacīkstēs pārairu divniekā D. Šveica kopā ar Jeņingradieti T. Gomulko izcīnīja bronzas medaļas.

Pasaules meistarsacīkstēs Dienvidslāvijā PSRS izlases astoņnieka sastāvā E. Rubīns un A. Priedītis izcīnīja sudraba medaļas.

1967. gadā 4. Tautu spartakiādē pirmo reizi Latvijas airēšanas vēsturē vīriešu konkurencē zelta medaļas ieguva R. Sproģa trenētais bezstūrmaņa četrinieks V. Barkāns/E. Rubīns/A. Priedītis/G. Niedra. 5. vietu izcīnīja Vissavienības iunioru meistarsacīkšu uzvarētāji — R. Sproģa trenētais četrinieks ar stūrmani V. Poikāns/V. Selga/J. Frīdmanis/O. Jansons/st. J. Egle. Latvija komandu vērtējumā palika 9. vietā.

D. Šveica kopā ar T. Gomulko kļuva par četrkārtēju Eiropas čempioni un trešo reizi izcīnīja PSRS meistarsacīkšu zeltu.

J. Smiņš atkal bija izaudzinājis jaunas «sudraba meitenes» — šoreiz astoņnieku, kura sastāvā bija RPI studentes A. Lāce/S. Puzaka/M. Avika/H. Bartkēviča/H. Viļuma/V. Liberte/M. Ulničāne/A. Dumpe/st. I. Tūbele, kuras kļuva par PSRS vicečempionēm.

J. Šmita audzēknes četrniekā ar stūrmani T. Tērauda (Turka)/I. Avotiņa/R. Amatniece/I. Lūse/st. A. Čaplinska ieguva PSRS čempionāta bronzas medaļas.

1967. gadā pirmo reizi pēc otrā pasaules kara, šoreiz PSRS izlases sastāvā, bet ar savu komandu, Latvijas airētāji reāli pretendēja uz piedalīšanos 1968. gada Olimpiskajās spēlēs. Bezstūrmaņa četrnieks — V. Barkāns/R. Rubīns/A. Priedītis/G. Niedra — pēc uzvaras PSRS čempionātā, izcīnītās 2. vietas Lucernas regatē (1967) un uzvaras Kopenhāģenas regatē (1967) gatavojās Eiropas čempionātam Viši. Taču pēdējais starts Francijā bija neveiksmīgs — saslīma A. Priedītis.

1968. gadā A. Priedīša vietā komandā iekļāva Ņeņingradieti P. Iljinski. Šādā sastāvā četrnieks uzvarēja Lucernas regatē un izcīnīja uzvaru PSRS čempionātā, līdz ar to ieguva ceļazīmi uz Mehiko Olimpiskajām spēlēm. Olimpiskajā regatē Ksočimilko airēšanas kanālā priekšsacīkstēs viņi zaudēja Austrumvācijas un ASV airētājiem. Gandarījuma braucienā augstkalnu slodzi neizturēja P. Iljinskis (200 metrus pirms finiša zaudēja samaņu).

**P**

ar airēšanas



sportā pavadītājiem gadiem stāstīja treneris Rolands Sprogis:

«1960. gadā beidzu tad vēl LVFKI. Studiju laikā pats arī airēju. Ja nemaldos, tad esmu trīs

reizes izcīnījis Baltijas čempiona titulu, startējot pāru divniekā kopā ar Raimonu Ančānu.

Pēc studijām augstskolā man piedāvāja darbu Daugavpilī par smaiļošanas vai slēpošanas treneri. Bet visvilinošākais man likās Jēkaba Šmita aicinājums strādāt par airēšanas treneri «Daugavā».

Savā pirmajā grupā uzņemu visus, kas vēlējās nodarboties ar airēšanu, no kuriem vairāki vēlāk kļuva par olimpiešiem. Paskaidrošu, kāpēc Mehiko olimpiādē bezstūrmaņa četrniekā startēja tikai trīs latvieši, nevis četri, kā tam bija jābūt. Pilnas skaidrības labad nosaukšu visu sastāvu — Barkāns, Rubīns, Priedītis un Niedra. Šī komanda un vēl citi mani audzēkņi par sevi lika runāt jau 1963. gadā, kad, jaunieši būdami, viņi izcīnīja vairākas godalgas PSRS jaunatnes čempionātā. Tie bija mani pirmie lielākie sasniegumi trenera amatā. Pēc šiem panākumiem liela daļa no manas grupas tika iesaukta armijā, vienlaicīgi kļūdami par PSRS pieaugušo izlases kandidātiem. Tad PSRS izlasē strādāja maskavietis Plaksins, kam bija lojāla nostāja pret latviešiem. No tā laika ar mani sāka jau rēķināties kā ar augstas klases treneri. Pēc dienesta armijā jau pieminētais četrnieks ieņēma stabilu vietu PSRS izlasē, uzvarot vairākās nozīmīgās regatēs. Tika pārspēti arī līdz tam laikam neapšaubāmie līderi, vairākkārtējie PSRS čempioni ar lietuvieti Juknu priekšgalā. 1967. gadā PSRS čempionātā bija jānoskaidro, kurš četrnieks brauks uz Mehiko. Spēcīgākie izrādījāmies mēs, un ceļš uz pirmo olimpiādi vaļā, bet...

Kā jau tas bija pieņemts augstākos valdības sastāvos, sākās visādu šķēršļu likšana, lai tikai mūsu četrnieks nestartētu šajā laivu klasē. Nevar taču pieļaut, ka kaut kādi jaunie, vēl pie tam baltieši «nokož» daudz pieredzējušākos. Es to nosauktu par morālu spiedienu. Mums piedāvāja startēt četrniekā ar stūrmani, kas būtu absurds. Izturējām šo spiedienu un gatavojāmies olimpiādē startēt bezstūrmaņa četrniekā.

Savu pārākumu pār galveniem konkurentiem apliecinājām arī 1968. gadā vēlreiz uzvarot PSRS čempionātā. (A. Priedīša vietā airēja P. Iljins, aut.) Uzvarējām pārliecinoši, kaut arī pirms starta tādas sajūtas nebija. Neviens, nedz komandas biedri, nedz pretinieki nezināja, ka Niedra uz starta stājās ar ļoti augstu temperatūru. Cepuri nost viņa priekšā.

Nākamais starts jau Mehiko olimpiskajās spēlēs. Bet nebija lemts komandai aizbraukt pilnā sastāvā. Maskavā mediķi «konstatēja», ka Andrim Priedītim ir iedzimti mazas aknas un viņš nevarot būt airētājs (kaut arī jau bija izpildījis starptautiskās klases sporta meistara normu). Viņa vietā tika iesēdināts Ņeņingradietis Iljinskis. Kas pēc tam notika, bail pat atcerēties. Visuvarenais Ņeņingradietis, lai gan fiziski ļoti vājš, bija vecākā trenera Samsonova mīlulis. Rezultātā četrnieks netika pat finālā. Amerikas latviešu laikrakstā «Laiks» par šo startu rakstīja pavisam īsi. Sacensībās esot startējuši latvieši un kaut kāds krievs.

Kaut ko līdzīgu gribēja izdarīt arī ar Gunti Niedru. Nesanāca. Rīgas mediķi pierādīja, ka ar viņu veselības ziņā nekādu problēmu nevar būt.

Pēc šķietami neveiksmīgā starta Mehiko es šķītros no savas grupas. Vieni beidza nodarboties ar airēšanu, citus aizsūtīja uz Baltkrieviju. Līdzīgs process notika arī pēc Maskavas olimpiādes, kad sportisti netika atstāti manā rīcībā. Ja pēc Mehiko olimpiādes uz Baltkrieviju sūtīja it kā pie labākiem treneriem, tad pēc Maskavas jau viss šis process sāka kļūt aizdomīgs. Tāds pat gājiens atkārtojās arī ar pēdējo «iesaukumu»...» (Rīgas Balss, 1992. g. 3. aprīli)

Šajā gadā biedrībā «Dinamo» par treneriem sāka strādāt vairāki bijušie Latvijas labākie airētāji: G. Cekuls, B. Ceriņa, bet ar iesācēju grupām J. Tiknuss, A. Dīcmanis un J. Bauris.

Trенера J. Šmita sieviešu astoņnieks mazliet izmainītā sastāvā (A. Dumpes vietā I. Lūse), startējot PSRS čempionātā, izcīnīja bronzas medaļas.

1969. gadā kopā beidza startēt Latvijas olimpiskais četrinieks. Izveidojās jauna komanda, kas trenējās patstāvīgi — V. Priediens/J. Frīdmanis/V. Selga/G. Niedra. PSRS čempionātā šis četrinieks ieguva bronzas medaļas.

Vissavienības jauniešu meistarsacīkstēs J. Aldiņa trenētais pārairu divnieks L. Niedre/A. Lubgane izcīnīja 2. vietu. Tāds pats panākums bija arī M. Priedīša trenētajam meiteņu četriniekam I. Purītei/A. Vilcānei/R. Veinbergai/I. Mežeckai/st. I. Streistermanei un G. Cekula izaudzinātajam zēnu divniekam bez stūrmaņa A. Bulam/M. Boitmanim.

Pirmo reizi pēc kara Latvijā notika starptautiskās sacensības — pie mums viesojās Bulgārijas (Pļevnas) jaunie airētāji. Sacīkstes notika deviņās laivu klasēs, un Latvijas jaunieši izcīnīja piecas uzvaras. Tas bija aizsākums labai tradīcijai. Līdz pat mūsu dienām gandrīz katru gadu regulāri notika draudzīgas apmaiņas vizītes ar Ruses, Rostokas, Ščecinas un Toruņas jaunajiem airētājiem.

PSRS meistarsacīkstēs J. Šmita audzēknes astoņniekā ieguva 3. vietu (I. Lūses vietā airēja Z. Gornika).

1970. gadā tika izveidotas Baltijas centra astoņnieku komandas, kurās startēja Latvijas, Lietuvas un Igaunijas airētāji. Veiksmīga bija šī centra sievietes komanda, kura PSRS čempionātos 1970. un 1972. gadā izcīnīja sudraba medaļas. Šajā komandā airēja M. Avika, M. Ulnicāne, Z. Gornika un H. Viļuma. Baltijas centra vīriešu astoņnieks, kurā airēja V. Barkāns un E. Rubīns 1970. gadā uzvarēja PSRS kausa izcīņā.

PSRS junioru meistarsacīkstēs Maskavā pārairu divniekā Inese Marjutina (Baltvilka)/Lolita Niedre (Žilinska) ieguva zelta godalgas. Nākošā gadā Kaļiņinā viņas izcīnīja PSRS junioru meistarsacīkšu sudraba un «Kijevas regatē» — zelta medaļas.

1971. gadā 5. Tautu spartakiādē vīriešu četrinieks ar stūrmani palika 7. vietā, bet Latvijas airētāji komandu vērtējumā — 11. vietā.

Pavasārī republikas airēšanas sezonas atklāšanas sacīkstēs jau-

nā laivu klasē sievietēm — divniekā bez stūrmaņa — sēdās pirmo reizi un uzvarēja J. Gžibovska/R. Veinberga.

Vissavienības jaunatnes meistarsacīkstēs pārairu divniekā uzvaru izcīnīja V. Ba'ode/V. Kaula, 2. vietu četrinieks ar stūrmani R. Zvaigzne/L. Ogurcova/I. Ždanova/U. Bude/st. T. Agafonova. Šo četrinieku no Jelgavas trenēja I. Ruika.

1972. gadā Latvijas airētāji plaši atzīmēja savu sporta veida simtgadi ar jubilejas regati, kurā piedalījās viesi un arī mūsu airēšanas veterāni.

Šajā gadā Vissavienības airēšanas sacensību programmā tika iekļauta jaunā laivu klase — divnieks bez stūrmaņa sievietēm. PSRS čempionātā divniekā bez stūrmaņa 2. vietu izcīnīja M. Priedīša audzēknes Janina Gžibovska/Rūta Veinberga.

Dažādās Vissavienības mēroga jauniešu sacensībās pirmo reizi ar labiem panākumiem startēja R. Sproģa audzēknis Aivars Lazdenieks.

1973. gadā PSRS meistarsacīkstēs J. Gžibovska/R. Veinberga ieguva zelta medaļas un piedalījās airēšanas vēsturē pēdējās Eiropas meistarsacīkstēs Maskavā, kur izcīnīja 2. vietu, zaudējot Austrumvācu airētājiem. Diemžēl, sievietes divnieki bez stūrmaņa nebija iekļauti oficiālajā sacensību programmā.

1974. gadā J. Gžibovska/R. Veinberga divniekā bez stūrmaņa kļuva par divkārtējām PSRS čempionēm un uzvarēja PSRS kausa izcīņā. Starptautiskajā regatē Briselē viņas ieguva 1. vietu, Grīnavā — 2. vietu un pasaules čempionātā Šveicē, kurā pirmo reizi piedalījās arī airētājas — M. Priedīša audzēknes izcīnīja bronzas medaļas.

«Dažus metrus pirms finiša viņas vēl bija otrās. Par ceturtdaļu korpasa atpalika vispārattīstās favorītes — VDR sportistes. Līderes — rumānietes jau šķērsoja mērķa līniju, kad notika negaidītais. Janīna un Rūta pēkšņi pārtrauca airēt. Šis bezjēdzīgais uztraukums! Gongs gan atskanēja, bet tas nebija domāts viņām... Kaut ko labot jau bija par vēlu.

Bronzas medaļām līdzī nāca krietna deva dzelzs rūgtuma un spīta.» (Liesma, 1975, Nr. 7)

Šajā gadā lielākos panākumus PSRS junioru meistarsacīkstēs izcīnīja: 1. vietu vieniniekā V. Balode un A. Lazdenieks, divniekā bez stūrmaņa J. Golde/J. Vēveris; 3. vietu divniekā ar stūrmani A. Paeglītis/E. Grīntāls/st. J. Bērziņš, pārairu četriniekā A. Čakša/V. Vīksna/A. Kronītis/V. Meikališs; pārairu divniekā A. Reiziņa/R. Purma'le, divniekā bez stūrmaņa I. Malavko/Z. Dilāne.

Trenera G. Cekula puīši B. Aščuks/V. Gavars/G. Miķelsons/A. Garonskis četriniekā bez stūrmaņa uzvarēja sociālistisko valstu tradicionālajās jaunatnes sacensībās «Draudzība» Bulgārijā.

1975. gadā divniekā bez stūrmaņa J. Gžibovska/R. Veinberga ieguva zelta medaļas 6. Tautu spartakiādē. Pasaules meistarsacīkstēs Notingemā (Anglijā) viņas izcīnīja sudraba medaļas un uzvarēja Lucernas regatē.

Savās pārdomās, kas ir komanda airēšanā, dalījās trenere Rūta Kelberere (Veinberga):

«Divnieks bez stūrmaņa — tie ir divi fiziska darba darītāji. Bet tā vēl nav pilna komanda. Mums pilna komanda bija kopā ar pirmo un vienīgo treneri Mintautu Priedīti, kas vienreizēji mācēja noskaņot startam. Piemēram, noplaucēta roka, jēla, sāp neizturami. Skaidrs, ka no starta jāatsakās, kaut tā ir Tautu spartakiāde un faktiski atlase pasaules čempionātam Anglijā. Bet treneris M. Priedītis saka: «PSRS meistarsacīkšu zelta medaļas nekad nav liekas.» Nu ko, treneris saka, tad jādara.

Vai vēl piemērs. Kijevā notika PSRS kausa izcīņa. Treneris saka: «Neuztraucieties, vinnēsiet kausu ar četrus sekunžu starpību.» Ejam distancē, palikuši vairs tikai kādi 200 metri un esam otrās! Domāju — kā tā? Treneris M. Priedītis teica citu rezultātu. Pēc īsa brīža finišs — vinnējām ar četrus sekunžu starpību!»

Aivars Lazdenieks PSRS izlases sastāvā pasaules čempionātā Notingemā pārairu četriniekā ieguva sudraba medaļu.

Monreālā pasaules meistarsa-

cīkstēs junioriem (līdz 18 gadiem) pirmo reizi mūsu pārstāvji ieguva zelta medaļas. Gunāra Cekula audzēkņi divniekā ar stūrmani A. Garonskis/G. Miķelsons/st. R. Rukuts izcīnīja 1. vietu. Izlases astoņnieks, kurā airēja R. Ernšteins, A. Cīrulis, Dz. Krišjānis, U. Rogulis, Ž. Tikmers, st. R. Rukuts, ieguva bronzas medaļas.

Uģa Strazdiņa meitenes G. Rotšteine/I. Freimane/L. Puķe/I. Majore/G. Lapsa/I. Peršina/M. Kokarēviča/S. Veitmane/st. S. Jansone izcīnīja 2. vietu sociālistisko valstu sacensībās «Draudzība» Maskavā.

PSRS jaunatnes meistarsacīkstēs četriniekā ar stūrmani uzvarēja L. Puķe/I. Peršina/I. Majore/G. Lapsa/st. S. Jansone un divniekā bez stūrmaņa jelgavnieces I. Ziemele/L. Augule, bet pārairu divniekā sudraba godalgas arī jelgavniecēm I. Gultniecei/B. Gailītei.

1976. gadā PSRS atlases sacensībās pasaules vicečempiones J. Gžibovska/R. Veinberga bezstūrmaņu divniekā zaudēja komandai no Zaporozjes un līdz ar to iespēju startēt olimpiskajās spēlēs.

PSRS meistarsacīkstēs pārairu četriniekā trenera R. Sproģa audzēknis Aivars Lazdenieks izlases sastāvā kļuva par čempionu. XXI Olimpiskajās spēlēs Monreālā Notrdamas airēšanas kanālā PSRS izlases komandā A. Lazdenieks izcīnīja sudraba medaļu. Tā bija pirmā olimpiskā medaļa Latvijas airētājiem.

«Arī Monreālā Aivars bija kopā ar I. Duļejevu, J. Jakimovu, V. Butkusu un mūsu «Dzintarā» ražoto pārairu četrinieka laivu.

Vīru konkurencē medaļu kārotāju bija krietni vairāk. Pusfinālos nevajadzēja startēt tikai astoņniekiem un spēļu debitantiem — pārairu četriniekiem.

Jau priekšbraucienā mūsu kvartetam pretī stājās pasaules čempioni no VDR. Vieglaiss vējiņš mūsējiem mazināja lampu drudzi, un pat ekipāžas pieredzējušākais vīrs — vairākkārtējs pasaules un Eiropas meistarsacīkšu laureāts Vītauts Butkuss airēja ar īsti jauneklīgu aizrautību. Pirmajos tūkstoš metrus pirmie beidza padom-

ju sportisti, bet līdz pēdējam — divtūkstošajam metram pasaules čempioni zaudēja jau trīs sekundes un četras simtdaļas.

Abu vienību otrā tikšanās notika pēc nedēļas — finālā. Mūsējiem neizdevīgais sestais celiņš, VDR sportistiem — trešais. Viss kaujas lauks kā uz delnas. Jāveic 2000 metri samērā spēcīgā pretvējā.

Tribīnēs auroja līdzjutēji, klābēja un tarkšķēja dažādi instrumenti, atskanēja tauru skaņas. Laivas jau gaidīja starta signālu. Kaut kur dobji nodunēja gongs. Mūsējie gandrīz iegūla airos, bet kāds no skatītājiem bija... tikai pajokojis. Īstais starta signāls atskanēja mirkli vēlāk.

Līdz pusdistanču abas ekipāžas turējās blakus (1000 m: PSRS — 3:03,23; VDR — 3:03,52). Nākamajā puskilometrā pasaules čempioni startēja — 1:38,72; mūsējie nedaudz atpalika — 1:40,15. Ar to pietika, lai finišā neierastos pirmie.

T

ā Latvijas airē-



šanas vēsturē, kuras pirmsākumi meklējami pirms vairāk nekā simt gadiem, pirmais uz olimpisko spēļu goda pjedestāla nokļuva Rīgas «Dinamo» trenera Rolanda Sproģa audzēknis Aivars Lazdenieks.» (*Insbruka, Monreāla. R., Liesma, 1978., 103. lpp.*)

PSRS meistarsacīkstēs R. Sproģa trenētais astoņnieks Ž. Tikmers/A. Stīgis/A. Cīrulis/Dz. Krišjānis/R. Ernšteins/V. Priede/A.

Priede/U. Rogulis/st. R. Rukuts ieguva sudraba godalgas, bet V. Balode izlases pārairu divniekā — bronzas medaļu. PSRS kausa izcīņā mūsu astoņnieks tādā pašā sastāvā izcīnīja uzvaru, bet vieniniekā 2. vietu ieguva Aivars Čakšs.

PSRS junioru meistarsacīkstēs uzvarēja abi mūsu astoņnieki — L. Puķe/A. Andersone/M. Kokarēviča/G. Krēsliņa/B. Bernāne/G. Rotšteine/I. Peršina/I. Freimane/st. J. Jansone un R. Sproģa audzēkņi, PSRS vicečempioni.

Rumānijā sociālistisko valstu sacensībās «Draudzība» 2. vietu četriniekā ar stūrmani izcīnīja L. Puķe/A. Andersone/I. Peršina/I. Majore/st. S. Jansone, viņas sudraba godalgas ieguva arī airējot izlases astoņniekā.

1977. gadā PSRS meistarsacīkstēs, nepiemēroti sliktos laika apstākļos, A. Lazdenieks izlases pārairu četriniekā ieguva sudraba medaļu. Pasaules meistarsacīkstēs viņa komanda palika 7. vietā. PSRS meistarsacīkstēs četriniekā ar stūrmani 2. vietu izcīnīja vēl pieci R. Sproģa audzēkņi — Ž. Tikmers/A. Stīgis/A. Garonskis/Dz. Krišjānis/st. J. Bērziņš. Pasaules čempionātā mūsu airētāji bija 4. vietā.

Polijā sociālistisko valstu jaunatnes sacensībās «Draudzība» PSRS izlases sastāvā astoņniekā sevi ļoti veiksmīgi pieteica Uģa Strazdiņa audzēknes L. Puķe/I. Peršina/I. Gacka/L. Krišjāne/I. Ozoliņa/B. Bērzupe/G. Krēsliņa/B. Bernāne/st. S. Jansone, viņas izcīnīja zelta medaļas.

Šī gada jūlijā Vissavienības jaunatnes 2. sporta spēlēs (līdz 20 gadiem) par uzvarētājiem kļuva «Daugavas» meiteņu astoņnieks (treneris U. Strazdiņš) L. Puķe/I. Peršina/B. Bernāne/G. Krēsliņa/A. Andersone/I. Freimane/M. Kokarēviča/I. Majore/st. S. Jansone. Sudraba medaļas izcīnīja četrinieks bez stūrmaņa V. Priede/N. Vasiljevs/A. Priede/R. Ernšteins, bronza — divniekam ar stūrmani A. Cīrulis/A. Rogulis/st. I. Piļka. Abas jauniešu komandas trenēja R. Sproģis.

PSRS jaunatnes meistarsacīkstēs (līdz 18 gadiem) labi startēja M. Priedīša un B. Ceriņas au-

dzēknes M. Zālīte/G. Kilēvica, viņas uzvarēja pārairu divniekā. Savukārt sudraba godalgu divniekā bez stūrmaņa ieguva L. Limbaha/B. Freimane.

1978. gadā PSRS meistarsacīkstēs A. Lazdenieks, startējot kopā ar A. Čakšu, pārairu divniekā ieguva sudraba medaļu. 3. vietu četriniekā ar stūrmani izcīnīja Ž. Tikmers/Dz. Krišjānis/A. Stīgis/A. Garonskis/st. J. Bērziņš, bronzu izlases divniekā bez stūrmaņa ieguva D. Siliņa. No U. Strazdiņa trenētā astoņnieka šoreiz vieninieķā «pārsēdās» M. Kokarēviča, kas savā pirmajā startā šajā laivu klasē PSRS meistarsacīkstēs izcīnīja 4. vietu. Tas bija nopietns pieteikums...

Pasaules junioru meistarsacīkstēs Bledā (Dienvidslāvijā) izlases pārairu četriniekā 2. vietu izcīnīja M. Zālīte un G. Kilēvica.

Bulgārijā starptautiskajās sacensībās «Draudzība» jauniešiem izlases astoņniekā 1. vietu izcīnīja U. Strazdiņa audzēknes I. Gacka, B. Bernāne, I. Jēkabsons, G. Krēslīņa, B. Bērzupe un stūrmane I. Sniķere. Izlases četriniekā ar stūrmani 3. vietu ieguva J. Šmita audzēkne B. Pundiņa.

PSRS junioru meistarsacīkstēs divniekā bez stūrmaņa L. Puķe/A. Andersone ieguva zeltu, bet vieninieķā jelgavniece B. Gailīte — bronzu.

1979. gadā veiksmīgi startēja trenera R. Sproģa vadītais «Dinamo» četrinieks ar stūrmani Žoržs Tikmers/Dzintars Krišjānis/Dimants Krišjānis/Arturs Garonskis/st. Juris Bērziņš: pasaules meistarsacīkstēs Bledā (Dienvidslāvijā) — sudraba medaļas, 1. vieta «Maskavas regatē» un «Uzvaras kausa» izcīņā.

7. Tautu spartakiādē mūsu vīru četrinieks ar stūrmani guva pārliecinošu uzvaru. Spartakiādes sudraba godalgas četriniekā ar stūrmani saņēma U. Strazdiņa audzēknes L. Puķe/A. Andersone/I. Jēkabsons/I. Majore/st. I. Sniķere, bet «Uzvaras kausa» izcīņā viņām 1. vieta. Spartakiādē bronzas godalgu vieninieķā ieguva M. Kokarēviča.

«Dzintara airu» regatē vieni-

niekā uzvarēja M. Kokarēviča, pārairu divniekā 1. vietu ieguva M. Zālīte/G. Kilēvica.

«Uzvaras kausa» izcīņā M. Zālīte/G. Kilēvica bija otrās. Šajās sacensībās 2. vietu pārairu divniekā izcīnīja A. Lazdenieks/A. Čakša, «Maskavas regatē» viņi ieguva 3. vietu.

Jaunatnes konkurencē labi startēja M. Priedīša audzēknes L. Limbaha/B. Freimane. Viņas sacensībās «Draudzība» ieguva uzvaru divniekā bez stūrmaņa.

1980. gadā PSRS meistarsacīkstēs bronzas godalgas izcīnīja Rīgas «Dinamo» pārairu četrinieks V. Meikališs/A. Lazdenieks/A. Čakšs/A. Cīrulis, bet tas nedeva tiesības piedalīties Maskavas Olimpiskajās spēlēs. PSRS čempionātā mūsu četrinieks ar stūrmani izcīnīja 1. vietu un vienīgā no Latvijas airētājiem iekļuva PSRS olimpiskajā izlasē. XXII Olimpiskajās spēlēs Ž. Tikmers/Dz. Krišjānis/D. Krišjānis/A. Garonskis/st. J. Bērziņš ieguva sudraba medaļas, finālā zaudējot Austrumvācu komandai.

«20. jūlijā priekšbraucienā Rolanda Sproģa audzēkņi taktisku apsvērumu dēļ neuzsāka cīņu ar VDR airētāju komandu. Tādēļ jo sevišķi saspringts bija gandarījuma brauciens, kurā mūsu laivu apmierināja tikai pirmā vieta. Sacenšoties ar Kubas, Bulgārijas, Lielbritānijas un Dienvidslāvijas komandām, mūsējie ir pārliecinoši pirmie, rezultāts par 16 sekundēm labāks nekā VDR komandai. Tomēr to par sevišķu panākumu nevar uzskatīt, jo priekšbraucienos laivas parasti nebrauc ar pilnu atdevi.

Krilatskā 27. jūlijā spīd saule, pūš neliels vējš, un «Dinamo» CP instruktore Ārija Gasjuna saka, ka VDR sportisti, pateicoties tādām vēja virzienam, esot izdevīgākā situācijā, jo braucot pa malējo bezvēja celiņu. Pārējie neticīgi šūpo galvas, jo visi ir pilnīgi pārliecināti — mūsējiem jāuzvar. Tam par lemeslu taču ir spožās pagājušā gada uzvaras un šī pavasara grūtais olimpiskās atlases maratons.

# T

ātatd 27. jūlijs



plkst. 10,10. Starta datums, stunda un minūte bija zināmi jau divus gadus iepriekš.

Paiet trīs ilgas gaidu minūtes, iekams pie 1 km atzīmes sākam atšķirt sarkani tērpto četrinieku. Arī tablo rāda, ka mūsējie ir priekšā. Arī pie 1500 m atzīmes zēni ir vadībā. Tribīnēs neizturama rēkoņa. Kad laivas lido garām 250 metru atzīmei, apmēram par metru priekšā tomēr ir aizgājusi VDR laiva. Finiša spurts noskaidro atlikušās spēka rezerves. Tikko jaušama nopūta tribīnēs norāda, ka mūsējie ir otrie... Žorža Tikmera, Artura Garonska, Dzintara un Dimanta Krišjāņu airi ir sudraba krāsā! Bet vai tādēļ to spīdums būtu mazāks?» (*Sports, Nr. 128., 1980.*)

Labus rezultātus izdevās sasniegt mūsu airētājiem PSRS kausa izcīņā: 1. vieta vieninieķā M. Kokarēviča un pārairu divniekā M. Zālīte/G. Kilēvica, 2. vieta četriniekā ar stūrmani L. Puķe/A. Andersone/I. Jēkabsons/I. Majore/st. I. Sniķere.

1981. gadā Minhenē U. Strazdiņa audzēkne Margarita Kokarēviča, airējot izlases sastāvā, pārairu divniekā kļuva par pirmo pasaules čempioni no Latvijas. Šis gads bija M. Kokarēvičas «zelta gads». Zelta medaļas viņa izcīnīja pārairu divniekā, startējot arī Lucernas un Grīnavas regatēs. Grīnavā M. Kokarēviča ieguva sudraba medaļu arī vieninieķā.

Pasaules čempione Margarita

Kokarēviča par airēšanas sportu un sevi stāstīja:

«Pēc 7. Tautu spartakiādes sacensībām, kur es paliku otrajā vietā, mūsu valsts airētāju vērtējumā man nebija cerību pārstāvēt PSRS izlasi vieninieķā. Vieninieks vajadzīgs tikai viens... Tādēļ radās ideja «atkritējiem» apvienoties. Tāda pati vientuļniece izrādījās arī A. Mahina. Daudz nedomājot, iesēdāmies pārairu divnieķā un bez «apdomas laika» Grīnavas regatē ieguvām pirmo vietu. Šo panākumu atkarotajām Lucernas regatē. Veiksmīgais sākums deva mums vietu valsts izlasē.

Pasaules meistarsacīkšu priekšbraucienā viegli uzvarējām sīvākās konkurentes Lielbritānijas un Norvēģijas laivās. Pusfinālā jau bija nopietnākas pretinieces — Rumānijas un ASV sportistes. Taču arī viņas uzvarējām pārliecinoši. Finālā izlozējām piekto ūdensceliņu. Tas nebija visizdevīgākais. Tomēr jau no paša starta mums izdevās izrauties priekšā un iegūto paātrinājumu izturēt līdz galam. Manuprāt, svarīgi jau pašā sākumā tā izrauties, jo tad daudz vieglāk kontrolēt sāncensību darbību, būt gatavam taktiskai cīņai. Iedzīšana arvien ir grūta un nepatīkama.

Te vietā izteikt lielu pateicību Jūrmalas «Dzintaram». Tur izgatavotajai laivai bija izcila kvalitāte, bet pats galvenais — tā bija vieglāka nekā citas, tādēļ bija iespējams starta paātrinājumā iegūt lielākas priekšrocības. Šajā ziņā mūsu laivas ir pasaules visaugstāko standartu līmenī.» (*Sports, Nr. 139., 1981.*)

Grīnavas regatē (Austrumvācijā) sudraba medaļas divnieķā bez stūrmaņa izcīnīja arī L. Puķe/S. Stone.

PSRS meistarsacīkstēs sudrabu izlases komandā ieguva Ž. Tikmers, D. un Dz. Krišjāni, J. Bērziņš. Bronzas godalgas šajā laivu klasē — četrinieķā ar stūrmani — saņēma Latvijas komanda — I. Ovčinnikovs/J. Sālījums/Z. Čakšs/A. Turlajs/st. N. Sils. Tikmers, brāļi Krišjāni un Bērziņš sudraba medaļas ieguva arī izlases astoņnieķā. Par godalgu īpaš-

niecēm dažādās komandās kļuva arī Inā Jēkabsons, Aija Andersone un stūrmane Iveta Sņikere.

Laikā no 1981. līdz 1983. gadam, airējot dažādās laivu klasēs, Ž. Tikmers, brāļi Dz. un D. Krišjāni un stūrmanis J. Bērziņš vairākkārt izcīnīja gan zelta, gan sudraba, gan bronzas medaļas.

Turpmākajos gados Latvijas airētāju lielākie panākumi galvenokārt bija saistīti ar atsevišķu sportistu startiem izlases komandās dažādās laivu klasēs. Uz jautājumu, vai tā bija sagādīšanās vai likumsakarība, nešaubāmi, jau tuvākā laikā atbildi varēsim rast, vērojot Latvijas Valsts izlases startus starptautiskajās regatēs.

Astoņdesmitajos gados kļuva pilnīgi lieki cerēt PSRS izlasē skatīt «tīro» Latvijas komandu, piemēram, tādu, kāda bija Žorža Tikmera vadītā vienība, jo tika mainīta izlases komplektēšanas sistēma. Tajā uzņēma dalībniekus pēc testu un vieninieķos veikto braucienu rezultātiem.

1982. gadā Sarmīte Stone kļuva par pasaules čempioni izlases astoņnieķa sastāvā.

PSRS meistarsacīkstēs I. Jēkabsons uzvarēja izlases divnieķā bez stūrmaņa, S. Stone izcīnīja 1. vietu izlases astoņnieķa sastāvā. Startējot otrajā izlases astoņnieķā, L. Puķe ieguva meistarsacīkšu sudraba medaļu.

Šajā gadā airēšanas organizātores darbu beidza Ārija Gasjūna, viņa savam iemīļotajam sporta veidam nekad nebija žēlojusi ne laiku, ne pūles.

PSRS jaunatnes meistarsacīkstēs arodbiedrību izlases komandas sastāvā veiksmīgi startēja A. Nagle. — Gūta uzvara pārairu četrinieķā un izcīnīta bronza pārairu divnieķā.

PSRS jaunatnes sporta spēlēs sudraba godalgu pārairu divnieķā ieguva V. Gaļanska/I. Zemīte, bronzu divnieķā bez stūrmaņa I. Nāckalne/I. Freimane.

1983. gadā 8. Tautu spartakiādē mūsu airētāji izcīnīja visa kaluma medaļas izlases komandu sastāvā. Zelta medaļas — S. Stone astoņnieķā un Ž. Tikmers četrinieķā bez stūrmaņa, sudraba — I. Jēkabsons divnieķā bez stūrmaņa, bronzas — D. Krišjānis,

Dz. Krišjānis, J. Bērziņš astoņnieķā.

Pasaules čempionātā Duisburgā S. Stone uzvarēja izlases astoņnieķa sastāvā, bet Ž. Tikmers izlases četrinieķā bez stūrmaņa izcīnīja sudraba medaļu, zaudējot VFR komandai 0,13 sekundes. Izlases astoņnieķs, kurā airēja D. un Dz. Krišjāni un J. Bērziņš palika 4. vietā.

Pasaules junioru meistarsacīkstēs Viši (Francija) 1. vietas izlases komandu sastāvā izcīnīja V. Kļaviņa, G. Rivēne — astoņnieķā un A. Staris — četrinieķā ar stūrmani.

PSRS junioru meistarsacīkstēs sudraba medaļu divnieķā bez stūrmaņa ieguva trenera J. Šmita audzēknes E. Ostrovska/D. Ziedone.

Starptautiskajās sacensībās «Draudzība» izlases astoņnieķa sastāvā uzvaru palīdzēja izcīnīt U. Gailītis un R. Vītols.

1984. gadā PSRS meistarsacīkstēs S. Stone un I. Jēkabsons izcīnīja zelta medaļas izlases astoņnieķā.

Starptautiskajās sacensībās «Draudzība» Sarmītei Stonei — zelts izlases astoņnieķa sastāvā un Mairai Zālītei — bronza izlases pārairu divnieķā.

1985. gads bija neveiksmīgs Sarmītei Stonei, jo, notiekot izlases komandas komplektēšanas etapiem, pasaules meistarsacīkstēs viņa startēja sev neierastā laivu klasē — pārairu divnieķā un palika 10. vietā.

PSRS jaunatnes sporta spēlēs sudraba godalgu vieninieķā izcīnīja D. Šefere un četrinieķā ar stūrmani I. Kozlovska/I. Gunne/E. Tomsons/M. Millere/st. I. Bērziņa, bet bronzas godalgas — O. Šestakovskis/V. Rozens/N. Bebrišs/A. Kamols/st. I. Valeiko.

1986. gadā 9. Tautu spartakiādē varēja startēt sportisti līdz 22 gadiem, tāpēc sacensībās nepiedalījās spēcīgākie. Zelta medaļu izcīnīja trenera V. Meikalīša audzēkne Indra Masule vieninieķā. Spartakiādes sudraba godalgas ieguva G. Rotšteins audzēkne I. Lejasblusa vieglsvāra vieninieķā un J. Šmita audzēknes M. Silava/I. Veidemane/Z.

Ozoliņa/S. Meškovska vieglsvara četrinieka bez stūrmaņa.

Pasaules meistarsacīkstēs izlases četrinieka ar stūrmani S. Stone izcīnīja 4. vietu.

Pasaules junioru meistarsacīkstēs Prāgā mūsu airētāji startēja izlases komandās — 1. vieta pārairu četrinieka Ģirtam Vilkam, 1. vieta astoņnieka trenera I. Blektes audzēknim Valtam Strazdiņam, 2. vieta pārairu divnieka Dinai Šēferei un pārairu četrinieka Annai Cīrulei.

PSRS jaunatnes meistarsacīkstēs uzvaru pārairu divnieka izcīnīja A. Krūmiņa/I. Lejasblusa.

Rudenī trenera darbu dažādu apstākļu dēļ pārtrauca viens no izcilākajiem Latvijas airētāju audzinātājiem Rolands Sproģis.

1987. gadā pasaules junioru meistarsacīkstēs A. Cīrule izcīnīja bronzas medaļu vieninieka.

S. Stone pasaules meistarsacīkstēs izlases astoņnieka sastāvā palika 4. vietā.

Sacensībās «Draudzība» izlases divnieka bez stūrmaņa A. Zemīte saņēma bronzas godalgu.

Latvijas jaunieši veiksmīgi startēja PSRS jaunatnes meistarsacīkstēs: 1. vieta izlases astoņnieka E. Freibergai, G. Melbergai un divnieka bez stūrmaņa I. Kalniņam/K. Ventaskrastam; 2. vieta pārairu divnieka I. Lejasblusai/M. Kaļiņičenkovai un A. Klibiķim/A. Šteinhardam; 3. vieta astoņnieka D. Kārklīnai/R. Orbitānei/D. Markēvičai/K. Jansonei/I. Tītmanei/O. Leškovskai/S. Strengai/I. Punculei/st. I. Ozoliņai; pārairu divnieka O. Mačānam/K. Pīpiņam un divnieka bez stūrmaņa I. Biteniekam/A. Krūmam.

Arī PSRS junioru meistarsacīkstēs Latvijas airētāji izcīnīja visa kaluma medaļas: zelts četrinieka ar stūrmani R. Šteinbergs/V. Rozēns/A. Kamols/A. Lācis/st. K. Kāpostiņš, sudrabs četrinieka ar stūrmani O. Maliha/E. Kozlovska/M. Millere/S. Pāvule/st. I. Alksne un O. Šestakovskis/A. Rozītis/U. Līvzemnieks/A. Kotāns/st. D. Vītols, bronza divnieka ar stūrmani R. Šteinbergs/A. Lācis/st. K. Kāpostiņš.

PSRS izlases trenere Latvijas PSR Nadežda Jurēna intervijā

laikrakstam «Sports» 1987. gada 27. maijā sacīja:

«Trenneru skaits iesniedzies trešajā desmitā. Arī produktivitāte būtu, taču viena no galvenajām problēmām šajā jomā saglabājas — treneri nevēlas (vai nespēj) strādāt ar pieaugušo kontingentu. Mēs nepārtraukti atjaunināmies, turklāt tik strauji, ka daudzās Vis-savienības sacensībās gadu no gada esam pati jaunākā komanda. Tagad nākusi klāt arī «sieviešu problēma». Viņu vidū pārāk maza konkurence, kas nebūt nevar sekmēt meistarības izaugsmi.»

Šeit vietā atcerēties trenera Jura Aldiņa sacīto:

«Es grupā pieņemu piecpadsmit sešpadsmit gadu vecas meitenes. Taču pēdējā laikā uzmācās šaubas, vai airēšanai tā nav pāragra specializācija. Trīs četrus gadus jāairē jauniešu grupā. Ja, pārejot pieaugušajos, tūlīt neliel par izlases pirmo numuru, pārāk bieži parādās apātija, psiholoģisks nogurums — vilņi, šlakatas un tulznas ir darījušas savu. Galu galā visaugstākos rezultātus var sasniegt tikai nobriedusi sportiste — pēc divdesmit gadu vecuma. Statistika rāda, ka pašreizējās valsts labākās airētājas nekad nav labi startējušas arī jauniešos. Slavenā lietuvieša astoņnieka treneris komandā pieņem tikai ar divdesmit gadu vecumu, neņemot vērā, vai ir agrāk airēts vai nav. Tad var uzlikt daudz lielākas slodzes un divu trīs gadu laikā sasniegt ļoti augstus rezultātus.»

Strādājot ar pieaugušajiem, trenerim jābūt daudz prasīgākam pret sevi. Pieauguši cilvēki nenāk tikai pabraukāties, viņi trenējas, lai gūtu labus panākumus, un ātri samana katru trenera paviršību.» (Padomju Jaunatne, 1968. g. 8. martā)

Maijā republikas Pavasara regate notika topošajā airēšanas kanālā Mazajā Daugavā pie Lucavsalas. Airētāji šai vietā atgriezās pēc vairāk kā trīsdesmit gadu pārtraukuma. Tomēr kapitālceltniecības darbi kanāla izbūvē iesākās tikai pēc dažiem gadiem. Par to stāstīja Latvijas Sporta muzeja vadītāja, sporta meistare Inese Baltvilka:

«Doma par to, ka šāds airēšanas kanāls vajadzīgs, radās vairāk kā 20 gadus atpakaļ. Arī pilsētas Ģenerālajā plānā tas bija paredzēts jau septiņdesmito gadu sākumā. Kanālu projektēja Studentu konstruktoru birojs un institūts «Meliorprojekts». Projektā paredzēta celtniecība divos posmos. I posmā — Mazās Daugavas gultnes profilēšana, kreisā krasta nolīdzināšana un nostiprināšana, televīzijas ceļa izbūve gar krastu visas distances garumā, osta ar postiem sporta laivu iziešanai ūdenī un treneru motorlaivām. II posmā — elingi, skatītāju tribīnes, divstāvu ēka, kurā paredzēts airēšanas baseins, trenažieru zāle, ģērbtuves, dušas, kafetīca un viesu telpas.»

Diemžēl, sala nav labiekārtota. Vienīgais, šobrīd tur ir elektroenerģija. Siltumtrase jāizbūvē no Mārupes katlumājas, kanalizācijas caurules pa upes gultni jāizvada līdz Mūksalas ielas kolektoram, ūdensvads — no Daugavas labā krasta. Tas arī rada praktiski nepārvaramas grūtības, jo ārējo komunikāciju tīklu ierīkošana izmaksās desmit reizes dārgāk kā pats objekts. Ceram, ka vācu firma Lucavsalā uzbūvēs viesnīcu un ievilks visas salā nepieciešamās komunikācijas.

I kārtas celtniecības darbus 1990. gadā iesāka trests «Rīgas ceļi», bet 1992. gadā tos bija jāpārtrauc finansu trūkuma dēļ. I kārtas celtniecības darbi šobrīd veikti par 60% no kopīgā apjoma.»

1988. gadā Latvijas airēšanas veterāni Rīgā uzņēma K. Kegija vadīto amerikāņu airēšanas veterānu delegāciju.

PSRS meistarsacīkstēs Traķos vieglā svara četrinieka bez stūrmaņa (neolimpiskajā programmā) zelta medaļas saņēma trenera J. Šmita audzēknes Z. Ozoliņa/I. Vēze/A. Frišfelde/S. Meškovska, bronza — divnieka bez stūrmaņa O. Šestakovskis/A. Kotāns, divnieka ar stūrmani A. Lācis/M. Bremze/st. A. Kāpostiņš. Sarmīte Stone saņēma meistarsacīkšu zeltu izlases divnieka bez stūrmaņa un sudrabu četrinieka ar stūrmani.

PSRS junioru meistarsacīkstēs divnieka bez stūrmaņa uzvarēja

O. Šestakovskis/A. Kotāns un sudraba medaļu četrniekā ar stūrmani ieguva I. Bileskalne/A. Zemīte/I. Koha/I. Juhņēviča/st. E. Lonska.

Pasaules junioru meistarsacīkstēs Milānā I. Krūzes audzēknes I. Koha un I. Bileskalne izlases astoņniekā izcīnīja sudraba godalgas.

XXIV Olimpiskajās spēlēs Seulā Hanas kanālā S. Stone divniekā bez stūrmaņa izlases sastāvā ieguva 5. vietu. Par savu startu Olimpiskajās spēlēs stāstīja Sarmīte Stone:

«Mana pārniece neparko nevarēja uzņemt un noturēt distancē vajadzīgo ritmu, un arī starta finālā nebija tāds kā gandarījumu braucienā un priekšbraucienos, kad mēs izrāvāmies vadībā. Finālā atkritām jau startā. Ļoti žēl. Nevarēju iztērēt visus spēkus. Pēc distances nebijām pat piekusušas. Un tas bija visaizvainojošākais: tu esi divpadsmit gadus nocīnījusies airēšanā un nedabū pat likt lietā visu, ko spēji!» (Cīņa, 1988. g. 30 oktobrī)

«Manuprāt, olimpiskās spēles ir svētki skafītājiem, līdzjutējiem. Tiem, kas ir ap sportu. Pašiem sportistiem tās ir grūtas un atbildīgas sacensības, kuru laikā ikdienišķās rūpes apēno svētku sajūtu.» (Padomju Jaunatne, 1988. g. 7. oktobrī)

1989. gadā Latvijas airēšanas veterāni viesojās atbildes vizītē ASV.

PSRS meistarsacīkstēs Ģ. Vilks izcīnīja 1. vietu izlases pārairu četrniekā un S. Stone kļuva par divkārtējo PSRS čempioni, uzvarot izlases astoņniekā un četrniekā bez stūrmaņa.

Pasaules meistarsacīkstēs mūsu airētāji startēja neveiksmīgi — pārairu četrniekā izlases komandas sastāvā Ģ. Vilks palika 9. vietā, bet S. Stone četrniekā bez stūrmaņa — 7. vietā.

PSRS junioru meistarsacīkstēs sudraba godalgas četrniekā bez stūrmaņa ieguva trenera Matjuhova audzēkņi A. Kūma/J. Biteņnieks/V. Upenieks/R. Kampuss.

Sociālistisko valstu sacensībās «Draudzība» Bulgārijā sudraba godalgas četrniekā ar stūrmani ieguva trenera M. Boitmaņa audzēkņi N. Kāpostiņš/J. Kupcovs/A. Kļaviņš/A. Nelsons/st. A. Istomins.

1990. gadā pasaules meistarsacīkstēs Ģ. Vilks izlases pārairu četrniekā izcīnīja zelta medaļu.

PSRS meistarsacīkstēs Ģ. Vilkam 1. vieta pārairu četrniekā, S. Stonei 3. vieta četrniekā bez stūrmaņa, U. Lasmanim 3. vieta vieniniekā un 2. vieta pārairu divniekā.

Pasaules junioru meistarsacīkstēs 1. vietu izlases astoņniekā izcīnīja G. Lamaša un L. Sastapa.

1991. gadā pasaules meistarsacīkstēs Ģ. Vilks izcīnīja 1. vietu pārairu četrniekā, U. Lasmanis — 2. vietu pārairu divniekā, S. Stone — 2. vietu astoņniekā.

PSRS meistarsacīkstēs Ģ. Vilks ieguva zelta medaļu pārairu četrniekā un S. Stone — 1. vietu astoņniekā, U. Lasmanis — 1. vietu pārairu divniekā un 2. vietu vieniniekā, V. Upenieks — 3. vietu divniekā ar stūrmani.

Pasaules junioru meistarsacīkstēs zelta medaļas izlases astoņnieka sastāvā izcīnīja jaunie airētāji no Daugavpils — Aleksejs Lavrenovs un Pjotrs Dobriņina (treneris V. Griščenko). Bronzas medaļas ieguva, airējot izlases astoņniekā, leva Beinaroviča, Sannita Ozoliņa, Baiba Prūse, Kristīne Klimase, Ineta Vilka un Diana Vītola, kuras trenēja G. Rotšteina un S. Bremze.

Augustā mūsu jauno airētāju pēdējā startā PSRS junioru meistarsacīkstēs pārliecinošu uzvaru divniekā bez stūrmaņa izcīnīja L. Sastapa/G. Lamaša.

20. septembrī Šveicē (Oberhofenā) Latvija, Lietuva un Igaunija tika uzņemtas Starptautiskajā Airēšanas federācijā.



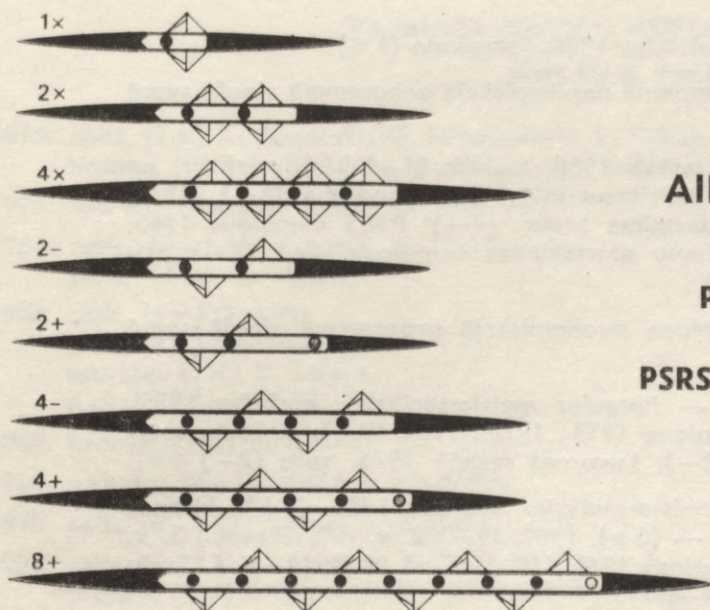
ties vārdus no «Rigasche Zeitung» 1907. gada 3. janvāra:

«Un nu sākās airēšanas sporta zelta laiki... O, nē: arvien vēl atkal vecā jezga. Iet viss kalnā, drīz atkal — juheidi — no kalna lejup. Šeit neveiksme, tur nelai-me! Šeit ar izkopti parādās vecā negausība, tur kāds gaužas, un arī laiks visu sagrauž ar savu zobu. Tomēr arvien atrodās vīri, kuri īstajā laikā atceras Rīgas Airētāju kluba devīzi:

«GALVU VIRS ŪDENS!»»

1992. gada 4. jūlijā Latvijas Olimpiskā komiteja nosauca mūsu airētājus Barselonas Olimpisko spēļu dalībniekus: Liene Sastapa, Gunta Lamaša-Kreine un Uģis Lasmanis. Pirmo reizi airēšanas sporta vēsturē Latvijas airētāji pārstāvēja savu valsti olimpiskajās spēlēs.





## AIRĒTĀJU SASNIEGUMI

### OLIMPISKAJĀS SPĒLĒS, PASAULES UN EIROPAS MEISTARSACĪKSTĒS PSRS UN TAUTU SPARTAKIĀŽU ČEMPIONI

**Vitolds Barkāns** — Olimpiskajās spēlēs 1968. Mehiko (4—) 3. v. priekšbraucienā un gandarījumu braucienā; Eiropas meistarsacīkstēs 1967. (4—) 2. v. priekšbraucienā, 3. v. gandarījuma braucienā; PSRS čempions 1967., 1968. (4—); 4. Tautu spartakiādes čempions 1967. (4—); zelts Lucernas regatē 1968. (4—)

**Juris Bērziņš** (stūrmanis) — Olimpiskajās spēlēs 1980. Maskavā sudrabs (4+); Pasaules meistarsacīkstēs 1979. un 1981. (4+) sudrabs, 1982. (8+) bronza, 1977. (4+) 4. v., 1983. (8+) 4. v.; PSRS čempions 1980. (4+), 1982. (8+); 7. Tautu spartakiādes čempions 1979. (4+)

**Andra Frišfelde** — PSRS čempione neolimpiskajā programmā vieglā svarā 1988. (4—)

**Arturs Garonskis** — Olimpiskajās spēlēs 1980. Maskavā sudrabs (4+); Pasaules meistarsacīkstēs 1979. sudrabs (4+), 4. v. 1977. (4+); PSRS čempions 1980. (4+); 7. Tautu spartakiādes čempions 1979. (4+)

**Inta Jēkabsons** — Pasaules meistarsacīkstēs 4. v. 1982. (2—); PSRS čempione 1982. (2—), 1984. (8+)

**Maija Kaufmane (Pumpura)** — Eiropas meistarsacīkstēs zelts 1963., 1964., 1965. (2×), PSRS čempione 1963., 1964. (2×)

**Rūta Kelberere (Veinberga)** — Pasaules meistarsacīkstēs sudrabs 1975., bronza 1974. (2—); PSRS čempione 1973., 1974., 1975. (2—); 6. Tautu spartakiādes čempione 1975. (2—); Lucernas regatē zelts 1975. (2—)

**Margarīta Kokarēviča** — Pasaules meistarsacīkstēs 1981. zelts (2×), PSRS čempione 1981. (2×); Lucernas regatē zelts 1981. (2×)

**Dimants Krišjānis** — Olimpiskajās spēlēs 1980. Maskavā sudrabs (4+); Pasaules meistarsacīkstēs sudrabs 1979., 1981. (4+), bronza 1982. (8+)

**Dzintars Krišjānis** — Olimpiskajās spēlēs 1980. Maskavā sudrabs (4+); Pasaules meistarsacīkstēs sudrabs 1979., 1981. (4+), bronza 1982. (8+), 4. v. 1977. (4+), 1983. (8+); PSRS čempions 1980. (4+), 1982. (8+); 7. Tautu spartakiādes 1979. čempions (4+)

**Uģis Lasmanis** — Pasaules meistarsacīkstēs 1991. sudrabs (2×); PSRS čempions 1991. (2×)

**Aivars Lazdenieks** — Monreālā Olimpiskajās spēlēs 1976. g. sudrabs (4×); Pasaules meistarsacīkstēs sudrabs 1975. (4×), 1977. 7. v. (4×); PSRS čempions 1976. (4×)

**Indra Masule** — 9. Tautu spartakiādes 1986. čempione (1×)

**Sandra Meškovska** — PSRS čempione neolimpiskajā programmā vieglā svarā 1988. (4-)

**Guntis Niedra** — Olimpiskajās spēlēs 1968. Mehiko (4-) 3. v. priekšbr., un gandarījuma brauc., Eiropas meistarsacīkstēs 1965. sudrabs (8+), 1967. 2. v. priekšbrauc., 3. v. gandarījuma brauc. (4-); PSRS čempions 1965. (8+), 1967., 1968. (4-); 4. Tautu spartakiādes čempions 1967. (4-); Lucernas regatē zelts 1968. (4-)

**Zanda Ozoliņa** — PSRS čempione neolimpiskajā programmā vieglā svarā 1988. (4-)

**Janīna Priedīte [Gžibovska]** — Pasaules meistarsacīkstēs sudrabs 1975., bronza 1974. (2-); PSRS čempione 1973., 1974., 1975. (2-); 6. Tautu spartakiādē 1975. g. čempione (2-); Lucernas regatē 1975. zelts (2-)

**Andris Priedītis** — Pasaules meistarsacīkstēs sudrabs 1966. (8+); Eiropas meistarsacīkstēs sudrabs 1965. — (8+), 1967. (4-) 2. v. priekšbrauc., 3. v. gandarījuma brauc., PSRS čempions 1965., 1966. (8+) 1967. (4-); 4. Tautu spartakiādes čempions 1967. (4-)

**Elmārs Rubīns** — Olimpiskajās spēlēs 1968. Mehiko (4-) 3. v. priekšbraucienā un gandarījuma braucienā; Pasaules meistarsacīkstēs sudrabs 1966. (8+); Eiropas meistarsacīkstēs sudrabs 1965. (8+), 1967. (4-) 2. v. priekšbrauc., 3. v. gandarījuma brauc.; PSRS čempions 1965., 1966. (8+), 1967., 1968. (4-); 4. Tautu spartakiādes čempions 1967. (4-); Lucernas regatē 1968. zelts (4-)

**Andris Stīģis** — Pasaules meistarsacīkstēs 1977. 4 v. (4+)

**Sarmīte Stone** — Olimpiskajās spēlēs 1988. Seulā 5. v. (2-); Pasaules meistarsacīkstēs zelts 1982., 1983. (8+), sudrabs 1991. (8+), bronza 1987. (8+), 1985. 10. v. (2×), 1986. 4 v. (4+), 1989. 7. v. (4-); PSRS čempione 1982., 1984. (8+), 1988. (2-), 1989. (4-, 8+), 1991. (8+); 8. Tautu spartakiādes čempione 1983. (8+)

**Daina Šveica [Mellenberga]** — Eiropas meistarsacīkstēs zelts 1963., 1964., 1965., 1967. (2×), bronza 1966. (2×); PSRS čempione 1963., 1964., 1967. (2×)

**Žoržs Tikmers** — Olimpiskajās spēlēs sudrabs 1980. Maskavā (4+); Pasaules meistarsacīkstēs sudrabs 1979. (4+), 1981. (4+), 1983. (4-), bronza 1982. (8+), 4. v. 1977. (4+); PSRS čempions 1980. (4+), 1982. (8+); 7. Tautu spartakiādes čempions 1979. (4+), 8. Tautu spartakiādes čempions 1983. (4-)

**Inga Vēze** — PSRS čempione neolimpiskajā programmā vieglā svarā 1988. (4-)

**Ģirts Vilks** — Pasaules meistarsacīkstēs zelts 1990., 1991. (4×), 1989. 9. v. (4×); PSRS čempions 1989., 1990., 1991. (4×)

## PASAULES JUNIORU MEISTARSACĪKSTĒS

[līdz 18. g. vec.]

1975. zelts, (2+) A. Garonskis/G. Miķelsons/st. R. Rukuts  
bronza, (8+) R. Ernšteins, A. Cīrulis, Dz. Krišjānis, U. Rogulis, Ž. Tikmers, st. R. Rukuts
1978. sudrabs, (4×) M. Zālīte, G. Kilevica
1983. zelts, (8+) V. Kļaviņa, G. Rivāne;  
zelts, (4+) A. Staris
1986. zelts, (4×) Ģ. Vilks  
zelts, (8+) V. Strazdiņš  
sudrabs, (2×) D. Šēfere  
sudrabs, (4×) A. Cīrule
1987. bronza, (1×) A. Cīrule
1988. sudrabs, (8+) I. Koha, I. Bileskalne
1990. zelts, (8+) G. Lamaša, L. Sastapa
1991. zelts, (8+) A. Lavrenovs, P. Dobriņins  
bronza, (8+) I. Beinaroviča, D. Vītola, B. Prūse, K. Klimase, I. Vilka, S. Ozoliņa

*Visi līdzšinējie starti PSRS izlases komandu sastāvā.*

В результате совместной работы Латвийской федерации гребли и Латвийского музея спорта составлен хронологический обзор развития гребного спорта в Латвии. В основу данного обзора положены материалы Архива истории Латвии, в частности, из фонда 1799, использованы также воспоминания очевидцев и публикации в латвийской периодике.

Гребля как вид спорта в Латвии появилась в середине прошлого столетия. Энтузиасты гребли в октябре 1872 года учредили Рижский клуб гребцов, и это событие является значительной вехой в истории гребного спорта Латвии. В 1885 году в Лиепаве учредился парусно-гребной клуб «Норд», а в 1890 году — Елгавский клуб гребцов. Но все же центром гребного спорта Латвии стал Рижский клуб гребцов, который до первой мировой войны организовал более 30 международных регат, регулярно проводил открытые первенства клуба, учредил добрую традицию — соревнования на приз «Кубок Риги» (*Riga — Pokal*) для четверок с рулевыми.

Возобновив свою деятельность после первой мировой войны, спортивные организации гребцов в 1924 году создали Латвийский союз гребцов, который стал руководящим центром гребного спорта. Союзу удалось объединить энтузиастов гребного спорта Латвии и установить дружеские отношения с зарубежными спортивными клубами и организациями. Союз неоднократно проводил международные регаты на реке Лиелупе, учредил переходящий Кубок Балтийского моря, готовился стать членом Международной федерации гребли (*FISA*) и участвовать в Олимпийских играх 1940 года в Хельсинки, но вторая мировая война прервала начатый путь развития гребного спорта.

Латвия потеряла свою государственную независимость и самостоятельность в спорте, и в дальнейшем на международных соревнованиях наши гребцы выступали в составах сборных команд СССР. Они неоднократно становились призерами Олимпийских игр, чемпионатов мира и Европы. На Олимпийских играх гребцы Латвии завоевали 6 серебряных; на чемпионатах мира — 5 золотых, 14 серебряных и 7 бронзовых; на чемпионатах Европы — 7 золотых, 2 серебряные и 1 бронзовую медаль. До начала пятидесятых годов гребным спортом в Латвии занимались в двух спортивных обществах в Риге; позднее — на двух базах в Юрмале и в Елгаве, а с недавнего времени — и в Даугавпилсе.

На реке Даугава у острова Луцавсала в 1990 году началось сооружение гребного канала, который со временем может стать знаменитым местом проведения международных регат.

20 сентября 1990 года Латвия стала участником *FISA*, и наши гребцы опять получили право представлять свою страну на международных соревнованиях.

This survey of Latvian rowing history has been compiled in cooperation by Latvian Rowing Federation and Latvian Sports Museum. It shows the chronological development of rowing in Latvia from its beginnings up to our days.

The first known information about rowing in Latvia as a sport dates back to mid 19<sup>th</sup> century. In October, 1872 several rowing circles joined together forming Riga Rowing Club which has had an outstanding influence on Latvian rowing history as organizers of Latvian—open championships, the traditional *Riga-Pokal* boat races and more than 30 international competitions.

Latvian Rowing Federation was founded in the period of first Latvian Republic in 1924. The most popular boat race among Baltic sea countries in those years was the traditional international regatta held also in Lielupe near Bulduri — «Baltic Sea Trophy» donated by Latvian president Kārlis Ulmanis. Latvian Rowing Federation planned to join FISA and participate in Helsinki Olympics in 1940 but world war II wrecked those plans.

As a result of the war Latvia was incorporated in the USSR and lost its independence also in sports. The best Latvian athletes participated as members of Soviet national team in Olympic, World and European championships. In Olympics our oarsmen have won 6 silver medals; in World championships — 5 gold, 19 silver and 7 bronze medals; in European championships — 7 gold, 2 silver and 1 bronze. After world war II up to fifties there were only two sports societies in Latvia, practicing rowing — both of them in Riga. Later Jūrmala, Jelgava and recently also Daugavpils have developed into rowing centres.

In 1990 started the construction of rowing canal in Daugava near Lucavsala — a would-be rowing centre of world importance.

On September 20, 1991 Latvia was admitted as FISA member, commencing a new phase in our rowing history.

AIRĒŠANA LATVIJĀ  
VESTURISKS APSKATS  
V. BARKĀNS, A. FRĪDE

Parakstīta iespiešanai 24.08.92. Formāts 60×84<sup>1</sup>/<sub>8</sub>. 6,0 fiz. iespiedl. Pasūt. Nr. 654. Latvijas akadēmiskās airēšanas federācija Rīgā, Tērbatas 76. Reģistrācijas apliecības Nr. 4-0041. Iespiesta Valsts uzņēmuma «Poligrāfijs» Rīgas tipogrāfijas 1. cehā — 226177, Rīgā, K. Valdemāra ielā 6.

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA



0304052202

